

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

ЗБІРНИК
господарських ситуацій, виробничих задач
та імітаційних вправ з дисципліни «Аудит»
для студентів спеціальності 071 –
облік і оподаткування

Друкується за Планом видань навчальної та методичної літератури,
затвердженим Вченою радою НМетАУ
Протокол № 1 від 27.01.2017

Дніпро НМетАУ 2017

УДК 657.6(075.8)

Збірник господарських ситуацій, виробничих задач та імітаційних вправ з дисципліни «Аудит» для студентів спеціальності 071 – облік і оподаткування / Укл.: В.Д. Зелікман, І.М. Ізвєкова, О.Л. Єрємона, Т.В. Кравченко. – Дніпро: НМетАУ. – 74 с.

Наведені приклади господарських ситуацій, виробничі задачі та імітаційні вправи для вивчення дисципліни «Аудит», вказівки до їх виконання та література, що рекомендується.

Призначені для студентів спеціальності 071 – облік і оподаткування усіх форм навчання.

Укладачі: Зелікман В.Д., канд. техн. наук, доц.
Ізвєкова І.М., канд. екон. наук, доц.
Єрємона О.Л., ст.викл.
Кравченко Т.В., ст.викл.

Відповідальна за випуск Г.О. Король, канд. екон. наук, проф.

Рецензент Д.Є. Козенков, канд. екон. наук, доц. (НМетАУ)

ВСТУП

В сучасних умовах розвитку ринкових відносин в Україні підвищується значущість достовірної неупередженої інформації про фінансовий стан та результати діяльності підприємства. На підставі цієї інформації, наведеної у фінансовій звітності підприємства, можна отримати висновки, які надають можливість приймати економічно обґрунтовані рішення як менеджерам самого підприємства, так і кредиторам, інвесторам та іншим юридичним та фізичним особам, так чи інакше зацікавленим у його діяльності. Тому користувачі фінансової звітності зацікавлені в незалежному та об'єктивному підтвердженні достовірності отриманої інформації. Саме цю проблему і вирішує аудит.

За результатами аудиторської перевірки даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності суб'єкта господарювання надається аудиторський висновок, який містить незалежну думку аудитора про достовірність перевіреної фінансової звітності в усіх суттєвих аспектах та про її відповідність вимогам законів України, положень (стандартів) бухгалтерського обліку або інших правил (внутрішніх положень суб'єктів господарювання тощо) згідно з вимогами користувачів [1].

Цим зумовлена важливість опанування бакалаврами зі спеціальності 071 – облік і оподаткування дисципліни «Аудит», яка є нормативною, входить до циклу дисциплін фахової підготовки і для бакалаврів денної форми навчання викладається на четвертому курсі у першому півріччі (тринадцятому та чотирнадцятому навчальних семестрах).

Предметом дисципліни «Аудит» є теоретичні засади та практичні аспекти організації та методики здійснення аудиторської перевірки, специфіка регулювання аудиторської діяльності та характерні особливості аудиту окремих об'єктів обліку. Метою вивчення дисципліни є оволодіння базовими теоретичними знаннями і набуття практичних навичок проведення аудиту та виконання інших видів аудиторських послуг.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен знати теоретичні засади функціонування аудиту, законодавчі акти та нормативно-інструктивні документи, що регламентують проведення аудиту, основні

вимоги Міжнародних стандартів аудиту та Кодексу професійної етики аудиторів, основи методології та методики аудиту. Він повинен навчитись організовувати та планувати аудиторську перевірку, виконувати комплекс окремих аудиторських процедур та надавати аудиторські послуги, оформлювати робочі та підсумкові документи аудитора.

Значну роль у формуванні системи теоретичних знань і набуття практичних навичок з аудиту відіграють практичні заняття з цієї дисципліни, які забезпечують закріплення і поглиблення теоретичних знань. Практичні заняття з дисципліни «Аудит» включають аналіз документів та господарських ситуацій, вирішення виробничих задач та виконання імітаційних вправ, пов'язаних з основними аспектами організації та методики здійснення аудиторської діяльності.

Виконання практичних занять має забезпечити надбання студентами практичних навичок з розробки плану та програми аудиту, визначення аудиторського ризику, формування аудиторської вибірки, проведення окремих процедур аудиторської перевірки, складання аудиторських документів та з інших елементів роботи аудиторів з урахуванням чинного українського законодавства та Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг.

Господарські ситуації, виробничі задачі та імітаційні вправи наведені у послідовності за модулями та по темах відповідно до робочої програми дисципліни «Аудит».

1 ВВЕДЕННЯ В КУРС АУДИТУ

1.1 Аналіз Закону України «Про аудиторську діяльність»

Рекомендована тривалість виконання завдання – 2 години.

Ціль виконання завдання – дослідити та усвідомити основні положення Закону України «Про аудиторську діяльність».

Необхідно: на основі вивчення Закону України «Про аудиторську діяльність» скласти за його змістом комплект тестових питань закритого типу.

Хід роботи:

- 1) усне експрес-опитування студентів з даної теми;
- 2) кожен студент отримує примірник Закону України «Про аудиторську діяльність» (в паперовому або електронному вигляді) [1];
- 3) кожен студент, користуючись текстом Закону України «Про аудиторську діяльність», формує 12 тестових питань закритого типу (із запропонованими варіантами відповідей) без зазначення вірних варіантів відповідей;
- 4) студенти довільно обмінюються комплектами сформованих тестових завдань;
- 5) кожен студент, не користуючись текстом Закону України «Про аудиторську діяльність», проходить тестування за завданням, сформованим іншим студентом;
- 6) виконане тестові завдання повертається студентові – розробнику цього завдання, який, не користуючись текстом Закону України «Про аудиторську діяльність», здійснює перевірку правильності вибору вірних відповідей та оцінює роботу студента-тестувальника за 12-бальною системою;
- 7) перевірені тестові завдання повертаються студентам-тестувальникам, які аналізують свої відповіді та оцінюють роботу студентів-розробників;
- 8) обговорення результатів роботи.

Тестові завдання можуть включати тестові питання закритої форми двох видів:

а) тестові завдання з однією вірною відповіддю – складається з умови (запитання, незакінченого твердження) та переліку варіантів вибору (оптимально – чотирьох), один з яких правильний, а решта – дистрактори (правдоподібні неправильні відповіді);

б) тестові завдання з декількома правильними відповідями – складається з умови (запитання, незакінченого твердження) та переліку варіантів вибору (оптимально – чотирьох) декількох вірних відповідей із запропонованих (у цьому виді тестів кожен варіант відповіді має бути або абсолютно вірним, або абсолютно невірним, щоб уникнути неоднозначності).

Приклад тестового завдання з однією вірною відповіддю: основним законодавчим актом, що визначає загальні правові положення аудиторської діяльності в Україні є:

- а) Закон України «Про аудиторську діяльність»;
- б) Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність»;
- в) Міжнародні стандарти аудиту;
- г) Кодекс професійної етики аудитора.

Вірна відповідь – варіант «а».

Приклад тестового завдання з декількома правильними відповідями: повноваження аудиторської палати України:

- а) здійснює сертифікацію осіб, які мають намір займатися аудиторською діяльністю;
 - б) затверджує стандарти аудиту;
 - в) належним чином проводить аудит та надає інші аудиторські послуги;
 - г) затверджує програми підготовки аудиторів та за погодженням з Національним банком України програми підготовки аудиторів, які здійснюватимуть аудит банків;
 - д) зберігає в таємниці інформацію, отриману при проведенні аудиту та виконанні інших аудиторських послуг;
 - е) веде Реєстр аудиторських фірм та аудиторів;
- Вірні відповіді – варіанти «а», «б», «г», «е».

1.2 Аналіз конкретних ситуацій з позицій аудиторської етики

Рекомендована тривалість виконання завдання – 2 години.

Ціль виконання завдання – усвідомлення етичних принципів незалежних аудиторів, видів відповідальності за їх порушення та набуття практичних навичок з ідентифікації загроз порушень аудиторської етики.

Необхідно: проаналізувати конкретні наведені ситуації та оцінити їх відповідно до положень «Кодексу етики професійних бухгалтерів».

Хід роботи:

- 1) усне експрес-опитування студентів з даної теми;
- 2) розподіл студентів на робочі групи по 3-5 осіб;
- 3) отримання кожною робочою групою прикладів конкретних ситуацій, у яких може виявитись порушення норм професійної етики аудитора;
- 4) обговорення та аналіз в робочих групах отриманих прикладів конкретних ситуацій;
- 5) визначання та обґрунтування наявності або відсутності порушень норм професійної етики аудитора в ситуаціях, що розглядаються;
- 7) захист перед аудиторією та обговорення результатів роботи.

Приклади ситуацій для розгляду в робочих групах наведені нижче.

Ситуація 1.2.1.

Аудитор здійснює перевірку фінансової звітності ЗАТ, керівником якого є його дружина.

Потрібно: визначити значущість загрози незалежності аудитора та запропонувати застережні заходи з метою уникнення порушень професійної етики аудитором.

Ситуація 1.2.2.

Аудиторській фірмі «Консалт» у черговий раз запропоновано за великий гонорар провести аудиторську перевірку. Стало відомо, що деякі аудитори АФ «Консалт» досить часто отримують додаткову винагороду від клієнтів, фінансову звітність яких перевіряють, та залежать від керівництва клієнтів, оскільки останні можуть замінити аудитора, запросивши «більш зручного».

Потрібно: оцінити ситуацію у відповідності до положень «Кодексу етики професійних бухгалтерів».

Ситуація 1.2.3.

Під час укладання договору на проведення аудиту фінансової звітності між АТ «Віват» та аудиторською фірмою «Стандарт» було досягнуто домовленості про призначення досить низької ціни порівняно з ціною, яка призначається в аналогічних випадках іншими аудиторськими компаніями.

Потрібно: оцінити правомірність таких дій з боку аудиторської фірми та навести можливі застережні заходи, що дозволять зменшити загрозу незалежності, яка виникає при визначенні розміру гонорару і певного тиску керівництва замовника.

Ситуація 1.2.4.

Аудитором Кононенко Л.М. на торговельному підприємстві ТОВ «Рута» виявлені факти фальсифікації та підробки бухгалтерських документів, а також випадки зберігання значних сум неоприбуткованої готівки.

Потрібно: проаналізувати ситуацію та дати обґрунтовані відповіді на питання – чи повинен аудитор в цьому випадку дотримуватись принципу конфіденційності щодо отриманої в ході перевірки інформації або він зобов'язаний повідомити про виявлені факти відповідні органи?

Ситуація 1.2.5.

У сертифікованого аудитора Петренко О.К., який очолював аудиторську перевірку АКБ «Базіс», виникла необхідність в консультації експерта щодо експертної оцінки вартості основної будівлі банківської установи. Але у зв'язку з недостатнім фінансуванням та побоюваннями щодо оприлюднення такої інформації в отриманні послуг експерта йому було відмовлено.

Потрібно: визначити, чи було порушено принципи аудиторської етики? Якщо так, то вказати, які саме принципи, які загрози при цьому виникають та які застережні заходи слід застосувати для їх усунення?

Ситуація 1.2.6.

Аудиторська фірма «Аудит-сервіс» здійснює перевірку фінансової звітності ВАТ «Моноліт». В ході перевірки виявляється, що дружина заступника керівника аудиторської фірми працює провідним економістом у фінансовому відділі, який готує частину аналітичної інформації для фінансової звітності ВАТ «Моноліт».

Потрібно: визначити, чи існує етичний конфлікт, і, якщо так, то класифікувати його та запропонувати шляхи його розв'язання.

Ситуація 1.2.7.

Між аудиторською фірмою «Стандарт» та ВАТ «Синтез» укладений договір на надання останньому послуг щодо складання податкової звітності за звітний рік. У звіті аудиторської фірми про обсяги та порядок виконаної роботи було зазначено, що податкові звіти не можуть містити помилок та/або порушень податкового законодавства і те, що аудиторська фірма несе матеріальну відповідальність в межах суми отриманого гонорару.

Потрібно: визначити, чи було порушено принципи аудиторської етики? Якщо так, то вказати, які саме принципи.

Ситуація 1.2.8.

В результаті проведення перевірки аудитор отримав інформацію, що ВАТ «Мир» має намір провести через 3 місяці додатковий випуск акцій. За допомогою знайомого брокера аудитор придбав акції товариства і через 3 місяці, коли їх котирування на фондовій біржі зросли на 25%, вигідно продав.

Потрібно: оцінити дії аудитора з позиції дотримання ним етичних принципів та норм законодавства.

Ситуація 1.2.9.

У місцевій газеті було розміщено оголошення наступного змісту: «Надаються послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності всім підприємствам. Аудитор Іванов М.М. якісно та швидко перевірить фінансову звітність за ціною, що не перевищує 30 000 грн».

Потрібно: визначити, які етичні принципи було порушено аудитором?

Ситуація 1.2.10.

Власник невеликої компанії замовив сертифікованому аудитору провести аудит своєї компанії. При замовленні аудиту власник вказав на те, що аудит має бути закінчений до того часу, коли потрібно буде подавати фінансову звітність, що пройшла аудит, в банк як частину документації на отримання кредиту. Аудитор відразу ж прийняв цю пропозицію і дав згоду надати аудиторський висновок протягом 3 тижнів. Власник дав згоду заплатити аудитору обумовлену суму плюс премію, якщо кредит буде наданий.

Аудитор найняв двох студентів, які вивчають бухгалтерський облік, для проведення аудиту та провів з ними кілька годин, розповідаючи, про їх обов'язки. Аудитор попередив студентів, щоб вони не витрачали час на вивчення системи внутрішнього контролю, а замість того сконцентрували увагу на підтвердженні точності сум на рахунках Головної книги і на підсумовування даних бухгалтерських записів у фінансових звітах компанії власника. Студенти діяли за інструкціями аудитора і через два тижні передали йому фінансові звіти, де були відсутні примітки. Аудитор переглянув звіти і підготував безумовно позитивний аудиторський висновок. Цей документ не включав посилань ані на загальноприйняті принципи бухгалтерського обліку, ані на відповідне застосування цих принципів.

Потрібно: вказати, які дії аудитора призвели до порушення яких загальноприйнятих стандартів аудиту та принципів аудиторської етики.

Ситуація 1.2.11.

Аудиторська фірма «Партнер» здійснює аудит фінансової звітності ПП «Мрія» за 2017 рік. Під час аудиторської перевірки до керівництва аудиторської фірми звернувся директор товариства Іванов В.П. з проханням допомогти вирішити певні облікові питання та проблеми, щодо яких існують певні сумніви. У зв'язку з цим, сертифікованому аудитору Марченко А.Т., який очолював аудиторську перевірку, було запропоновано надати аудиторські послуги, не пов'язані безпосередньо з виконанням завдання з аудиторської перевірки.

Потрібно: вказати які види загроз виникають для незалежності аудиторської фірми та визначити, які застережливі заходи слід ужити у зв'язку з пропозицією надання наступних видів послуг:

а) перевірка та уточнення даних балансу щодо дебіторської заборгованості станом на 1.01.2018 р.;

б) послуги у сфері оподаткування, зокрема, допомога клієнту у вирішенні спірних питань із визначення податкових зобов'язань з ПДВ;

в) послуги, пов'язані з розробкою та впровадженням інформаційних систем на підприємстві;

г) юридичні послуги, зокрема, послуги з консультацій та підтримки щодо сумнівних контрактів;

д) послуги з підбору вищого управлінського персоналу для підприємства-клієнта.

2 ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЇЇ РЕГУЛЮВАННЯ

2.1 Аналіз організаційних структур управління аудиторської фірми

Рекомендована тривалість виконання завдання – 2 години.

Ціль виконання завдання – набуття навичок аналізу організаційних структур управління аудиторської фірм, визначення їх переваг і недоліків.

Необхідно: розглянути приклади типових організаційних структур управління аудиторських фірм, виявити та проаналізувати їх переваги та недоліки.

Хід роботи:

- 1) усне експрес-опитування студентів з даної теми;
- 2) розподіл студентів на робочі групи по 3-5 осіб;
- 3) отримання кожною робочою групою прикладів організаційної структури управління певної аудиторської фірми;
- 4) класифікація отриманих прикладів організаційної структури управління аудиторської фірми згідно типів, наведених у таблиці 2.1;
- 5) визначання основних характеристик даного типу організаційної

структури управління, її переваг та недоліків для умов діяльності аудиторської фірми; результати занести в таблицю 2.1;

б) формування пропозицій щодо оптимізації організаційної структури управління аудиторської фірми, що розглянута;

7) захист перед аудиторією та обговорення результатів роботи.

Таблиця 2.1

Аналіз типових організаційних структур управління аудиторської служби

Тип організаційної структури управління аудиторської фірми	Переваги	Недоліки
Лінійна		
Функціональна		
Лінійно-функціональна		
Штабна		
Дивізіональна продуктова		
Дивізіональна клієнтурна		
Дивізіональна географічна		
Функціональна департаменталізація		
Матрична		

При виконанні цього практичного заняття слід звернути увагу на те, що кожна аудиторська фірма самостійно визначає свою організаційну структуру управління, яка визначається особливостями аудиторської діяльності, що здійснюється фірмою, специфікою аудиторських перевірок, що проводяться, характеристиками клієнтів, що підлягають перевірці, видами аудиторських послуг, що надаються, їх складністю та масштабністю, формою власності та чисельністю персоналу аудиторської фірми та багатьма іншими факторами.

2.2 Побудова внутрішньої системи контролю якості аудиторських послуг

Рекомендована тривалість виконання завдання – 2 години.

Ціль виконання завдання – ознайомлення з основними аспектами організації контролю якості аудиторських послуг.

Необхідно: на основі аналізу організаційної структури управління аудиторської фірми, проведеному в ході виконання практичного заняття 2.1, розробити пропозиції щодо побудови внутрішньої системи контролю якості аудиторських послуг.

Хід роботи:

- 1) усне експрес-опитування студентів з даної теми;
- 2) розподіл студентів на робочі групи по 3-5 осіб;
- 3) аналіз кожною робочою групою сутності елементів системи контролю якості аудиторських послуг згідно з Міжнародним стандартом контролю якості (МСКЯ) 1 «Контроль якості для фірм, що виконують аудити та огляди фінансової звітності, а також інші завдання з надання впевненості і супутні послуги» [2] та вимогами Положення з національної практики контролю якості аудиторських послуг 1 «Організація аудиторськими фірмами та аудиторами системи контролю якості аудиторських послуг» [5];
- 4) аналіз можливості забезпечення кожного з розглянутих елементів системи контролю якості аудиторських в умовах організаційної структури управління аудиторської фірми, дослідженої даною робочою групою в ході практичного заняття 2.1;
- 5) формування пропозицій із забезпечення елементів системи контролю якості аудиторських послуг в умовах розглянутої організаційної структури управління аудиторської фірми;
- 6) формування переліку завдань для здійснення контролю якості аудиторської перевірки в умовах розглянутої організаційної структури управління аудиторської фірми;
- 7) розробка питальника для здійснення контролю якості аудиторської перевірки та заповнення бланку;
- 8) захист перед аудиторією та обговорення результатів роботи.

Перелік основних елементів системи контролю якості аудиторських послуг наведених у таблиці 2.2. Розроблені пропозиції із забезпечення елементів системи контролю якості аудиторських послуг та визначені завдання для здійснення контролю якості аудиторської перевірки заносяться у таблиці 2.2 та 2.3 відповідно.

Таблиця 2.2

Елементи системи контролю якості аудиторських послуг

№ п/п	Елемент системи	Пропозиції
1.	Відповідальність керівництва за якість аудиторських послуг, наданих аудиторською фірмою	
2.	Вимоги етики	
3.	Прийняття завдання та продовження співпраці з клієнтом	
4.	Людські ресурси	
5.	Виконання завдання	
6.	Моніторинг	

Таблиця 2.3

Перелік завдань для здійснення контролю якості аудиторської перевірки

№ п/п	Зміст завдання	Виконавець
1.		
2.		
...		

Форма питальника для здійснення контролю якості аудиторської перевірки та заповнення бланку наведена у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Тестові запитання щодо здійснення контролю якості аудиторської перевірки

№ п/п	Зміст запитання	Відповідь		Примітки
		так	ні	
1.				
2.				
...				

3 ПІДГОТОВКА ТА ПОПЕРЕДНЄ ПЛАНУВАННЯ АУДИТОРСЬКОЇ ПЕРЕВІРКИ

3.1 Аналіз документів про здійснення аудиту

Рекомендована тривалість виконання завдання – 2 години.

Ціль виконання завдання – набуття практичних навичок складання документів про здійснення аудиторської перевірки.

Необхідно: проаналізувати запропоновані зразки документів та скласти за їх прикладом лист-пропозицію, лист-зобов'язання та договір на проведення аудиторської перевірки.

Хід роботи:

- 1) усне експрес-опитування студентів з даної теми;
 - 2) розподіл студентів на робочі групи по 3-5 осіб;
 - 3) аналіз кожною робочою групою запропонованого зразка листа-пропозиції про проведення аудиту;
 - 4) аналіз кожною робочою групою запропонованого зразка листа-зобов'язання про згоду на проведення аудиту;
 - 5) аналіз кожною робочою групою запропонованого зразка договору про проведення аудиту;
 - 6) вибір кожною групою назви та характеристик аудиторської фірми та підприємства-клієнта, предмету й об'єкту перевірки, термінів її проведення та ін.);
 - 7) формування кожною групою за отриманим прикладом листа-пропозиції про проведення аудиту (приклад листа-пропозиції наведений у додатку А);
 - 8) формування кожною групою за отриманим прикладом листа-зобов'язання про згоду на проведення аудиту (приклад листа-зобов'язання наведений у додатку Б);
 - 9) формування кожною групою за отриманим прикладом договору на проведення аудиторської перевірки (приклад договору наведений у додатку В);
 - 10) захист перед аудиторією та обговорення результатів роботи.
- Усі вказані документи можуть складатись студентами в довільній

формі, але за змістом та структурою мають відповідати чинному законодавству та Міжнародним стандартам аудиту.

3.2 Вирішення задач з розрахунку суттєвості

Рекомендована тривалість виконання завдання – 2 години.

Ціль виконання завдання – набуття та закріплення практичних навичок з визначення суттєвості помилок при проведенні аудиторської перевірки.

Необхідно: згідно вихідних даних, наведених у прикладах господарських ситуацій, розрахувати значення суттєвості помилок при проведенні аудиторської перевірки з використанням різних методів.

Хід роботи:

- 1) усне експрес-опитування студентів з даної теми;
- 2) вирішення студентами задач з розрахунку суттєвості під керівництвом викладача;
- 3) самостійне вирішення студентами аналогічних задач з розрахунку суттєвості.

Приклади ситуацій для вирішення задач з розрахунку суттєвості наведені нижче.

Ситуація 3.2.1.

Аудиторська фірма в ході проведення перевірки отримала від підприємства-клієнта фінансову звітність, а саме форму №1 – Баланс (Звіт про фінансовий стан) та форму №2 – Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід), наведені в таблицях 3.1 – 3.3.

При визначенні значення суттєвості аудиторська фірма використовує базові показники, рівень яких встановлено в розмірі:

- від валюти балансу – 1%;
- від власного капіталу – 5%;
- від фінансового результату від операційної діяльності – 10%;
- від суми чистого доходу від реалізації продукції – 2%.

Відомо, що у попередньому році аудитором суттєвість помилок була визначена на рівні 3 492,5 тис. грн. У поточному році вона планується на рівні 3 250,2 тис. грн. Як у минулому, так і у поточному році аудитор

використовував метод найменшого значення при розрахунку значення суттєвості помилок.

Необхідно: перевірити правильність визначення рівня суттєвості на стадії планування, використовуючи дані за минулий та поточний рік.

Таблиця 3.1

Актив балансу підприємства-клієнта, тис. грн

Статті	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3
I. Необоротні активи		
Нематеріальні активи:	4	6
- первісна вартість;	174	178
- накопичена амортизація	170	172
Основні засоби:	112251	119717
- первісна вартість;	933893	954253
- знос	821642	834536
Довгострокові біологічні активи:	4	1
- первісна вартість;	35	35
- накопичена амортизація	31	34
Довгострокові фінансові інвестиції:		
- які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств;	548	548
- інші фінансові інвестиції	66783	65945
Усього за розділом I	179590	186217
II. Оборотні активи		
Запаси	135757	141359
Виробничі запаси	57859	63967
Незавершене виробництво	43418	40222
Готова продукція	31013	33738

Продовження таблиці 3.1

1	2	3
Товари	3467	3432
Поточні біологічні активи	20	20
Векселі одержані	1671	1671
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	52610	77557
Дебіторська заборгованість за розрахунками: - за виданими авансами;	13350	9086
- з бюджетом	0	1962
Інша поточна дебіторська заборгованість	6872	40430
Гроші та їх еквіваленти	34974	4860
Витрати майбутніх періодів	21	55
Інші оборотні активи	39	49
Усього за розділом II	245314	277049
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	0	0
Баланс	424904	463266

Таблиця 3.2

Пасив балансу підприємства-клієнта, тис. грн

Статті	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3
I. Власний капітал		
Зареєстрований (пайовий) капітал	8200	8200
Капітал у дооцінках	107975	107010
Додатковий капітал	196	196
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	(46521)	(17816)
Усього за розділом I	69850	97590

Продовження таблиці 3.2

1	2	3
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення		
Інші довгострокові зобов'язання	194881	195845
Довгострокові забезпечення	2511	2561
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	2511	2561
Цільове фінансування	41524	27082
Усього за розділом II	238916	225488
III. Поточні зобов'язання і забезпечення		
Короткострокові кредити банків	10000	25000
Поточна кредиторська заборгованість:		
- за довгостроковими зобов'язаннями;	252	269
- за товари, роботи, послуги;	9445	13081
- за розрахунками з бюджетом,	3957	2854
у тому числі з податку на прибуток;	336	0
- за розрахунками зі страхування;	2121	1589
- за розрахунками з оплати праці;	4302	5910
- за одержаними авансами;	29095	34810
- за розрахунками з учасниками	11	11
Поточні забезпечення	2654	2887
Інші поточні зобов'язання	54301	53777
Усього за розділом III	116138	140188
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	0	0
Баланс	424904	463266

Таблиця 3.3

Звіт про фінансові результати, тис. грн

Стаття	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	342753	290543
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	(219737)	(168111)
Валовий:		
- прибуток;	123016	122432
- збиток	(0)	(0)
Інші операційні доходи	27792	22031
Адміністративні витрати	(56589)	(69785)
Витрати на збут	(14269)	(5063)
Інші операційні витрати	(32283)	(44451)
Фінансовий результат від операційної діяльності:		
- прибуток;	47667	25164
- збиток	(0)	(0)
Інші фінансові доходи	263	702
Інші доходи	573	23946
Фінансові витрати	(6715)	(4760)
Інші витрати	(247)	(22140)
Фінансовий результат до оподаткування:		
- прибуток;	41541	22912
- збиток	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	(12394)	(7058)
Чистий фінансовий результат:		
- прибуток;	29147	15854
- збиток	(0)	(0)

Ситуація 3.2.2.

До аудиторської фірми надійшла пропозиція від потенційного клієнта укласти угоду про надання послуг з підтвердження річної бухгалтерської звітності за поточний рік. Пропозиція була прийнята та аудитори отримали всю необхідну для перевірки інформацію. Для оцінки суттєвості помилок аудиторська фірма застосовує метод середнього значення.

Рівень суттєвості може бути встановлений в наступних значеннях:

- від значення чистого прибутку – 10%;
- від валюти балансу – 1%;
- від доходу від реалізації продукції – 2%;
- від власного капіталу – 5%;
- від собівартості реалізованої продукції – 2%.

Інформація про величину значень вказаних показників наведена в таблицях 3.1 – 3.3.

Необхідно: визначити рівень суттєвості за поточний період з використанням методу середнього значення.

Ситуація 3.2.3.

Аудиторська фірма отримала дані, що характеризують фінансово-господарську діяльність підприємства-клієнта за звітний рік. Інформація, необхідна для оцінки суттєвості помилок, представлена в таблиці 3.4.

Таблиця 3.4

Основні показники бухгалтерської звітності об'єкта перевірки,
які застосовуються для оцінки суттєвості помилок

Найменування базового показника	Значення базового показника, тис. грн		Частка для визначення рівня суттєвості, %
	за I квартал	за рік	
Прибуток після оподаткування	50 000	241 061	5
Валовий обсяг реалізації без ПДВ	270 000	765 191	2
Валюта балансу	365 000	373 909	2
Власний капітал	40 000	91 500	10
Загальні витрати підприємства	205 000	405 552	2

Необхідно: обчислити рівень суттєвості за I квартал та за рік за методом найменшого значення та за методом середнього значення.

3.3 Вирішення задач з розрахунку аудиторського ризику

Рекомендована тривалість виконання завдання – 2 години.

Ціль виконання завдання – набуття та закріплення практичних навичок з визначення аудиторського ризику та його складових.

Необхідно: згідно вихідних даних, наведених у прикладах господарських ситуацій, визначити величину аудиторського ризику, розрахувати значення його складових та проаналізувати взаємозв'язок між ними.

Хід роботи:

- 1) усне експрес-опитування студентів з даної теми;
- 2) вирішення студентами задач з розрахунку аудиторського ризику та його складових під керівництвом викладача;
- 3) самостійне вирішення студентами аналогічних задач з розрахунку аудиторського ризику та його складових.

Приклади ситуацій для вирішення задач з розрахунку аудиторського ризику та його складових наведені нижче.

Ситуація 3.3.1.

Фірма „К” обрала Вас аудитором перший раз. Контракт з попереднім аудитором був припинений внаслідок несвоєчасного надання висновку.

У фірми є два незалежних підрозділи. При цьому перший підрозділ та головний офіс знаходяться в одному місці. Перший підрозділ виробляє опалювальні системи для офісів, заводів та ін. Усі роботи виконуються на замовлення споживачів. Другий підрозділ знаходиться у 250 км від першого та виробляє побутову електротехніку. У кожному підрозділі працює свій бухгалтер. Фінансова звітність складається окремо за підрозділами, а в головному офісі формується консолідована звітність.

В останні роки перший підрозділ став дуже прибутковим, у той час, як рентабельність другого знизилась. Рада директорів займається пошуком покупців для другого підрозділу. Якщо їх не знайдуть, то цей підрозділ буде закрито.

Менеджери першого підрозділу відрізняються високим професіоналізмом та мають добру репутацію. Директори сподіваються підняти курс акцій підприємства, оприлюднюючи результати діяльності по цьому підрозділу раніше, ніж це зроблять конкуренти. Тому вони бажають, щоб аудиторський висновок щодо достовірності фінансової звітності було підготовлено як можна раніше. Вони настільки не приховують комерційну інформацію, що вже сповістили деяких журналістів, які висвітлюють в пресі новини бізнесу, про свої очікування, що прибуток за поточний рік по першому підрозділу перевищить минулорічний принаймні на 30%.

Необхідно: визначити фактори внутрішньогосподарського ризику і вирішити, який з них є більш важливим для наступного врахування при визначенні аудиторського ризику.

Ситуація 3.3.2.

Сертифікований аудитор отримав замовлення від нового клієнта на проведення аудиту фінансової звітності з наданням аудиторського висновку. На етапі планування зазначеної перевірки аудитор визначив, що слід встановити аудиторський ризик на рівні 4%.

Необхідно: встановити фактори, які вплинули на визначення аудитором рівня аудиторського ризику.

Ситуація 3.3.3.

При дослідженні аудиторського ризику та його складових аудиторі вирішили, що вони будуть покладатись на три основні показники, а саме доходи, витрати і заробітна плата. На основі інформації, зібраної на першому етапі аудиту, аудиторі оцінили та визначили розмір аудиторського ризику та деяких його складових. Результати визначення складових аудиторського ризику наведені в таблиці 3.5.

Таблиця 3.5

Значення аудиторського ризику та деяких його складових, %

Вид ризику	Доходи	Витрати	Заробітна плата
Аудиторський ризик	4	4	4
Властивий ризик	90	100	100
Ризик контролю	50	35	15

Необхідно: обчислити ризик невиявлення для всіх трьох варіантів

Ситуація 3.3.4.

Припустимо, що аудитор зацікавлений в дослідженні впливу змін ризику контролю на ризик невиявлення. Оцінку цього впливу слід виконати, виходячи з інформації, наведеної в таблиці 3.6.

Таблиця 3.6

Значення аудиторського ризику та деяких його складових, %

Вид ризику	Варіант А	Варіант Б	Варіант В
Аудиторський ризик	5	5	5
Властивий ризик	100	100	100
Ризик контролю	50	35	15

Необхідно: обчислити ризик невиявлення для усіх трьох варіантів та побудувати приблизний графік взаємозв'язку:

- а) між ризиком невиявлення та ризиком контролю;
- б) між ризиком невиявлення та обсягом вибірки;
- в) між обсягом вибірки та ризиком контролю.

Ситуація 3.3.5.

На спільному підприємстві «Магнус» аудиторська перевірка буде проводитися вперше. При цьому аудитор визначив, що внутрішній контроль знаходиться на незадовільному рівні та викликає повну недовіру. Аудиторську перевірку на прохання адміністрації планується провести за 5 днів з загальним аудиторським ризиком 5%.

Необхідно: оцініть усі складові аудиторського ризику.

Ситуація 3.3.6.

Аудитором надані наступні твердження:

- 1) фінансова звітність не може бути вірною на 100%;
- 2) внутрішній ризик може бути знижений в результаті аудиторської перевірки;
- 3) діяльність керівництва фірми впливає на внутрішній ризик;
- 4) властивий ризик змінюється в залежності від виду діяльності фірми;

5) аудитор може знизити ризик контролю шляхом внесення припущень по вдосконаленню системи обліку і контролю (в листах до керівництва);

6) якщо властивий ризик та ризик контролю мають високі значення, то також високим є і ризик невиявлення;

7) якщо властивий ризик та ризик контролю мають низькі значення, то аудитор може знизити ступінь деталізації перевірки;

8) ризик невиявлення має один і той самий рівень для усіх областей перевірки – циклу покупок, реалізації та ін.

Необхідно: встановити, чи вірне кожне з наведених тверджень, та обґрунтувати свою думку.

3.4 Аналіз складових системи внутрішнього контролю на підприємстві

Рекомендована тривалість виконання завдання – 2 години.

Ціль виконання завдання – усвідомлення основних складових системи внутрішнього контролю на підприємстві та набуття навичок їх аналізу.

Необхідно: проаналізувати конкретні наведені ситуації, виявити та дослідити основні складові системи внутрішнього контролю на підприємстві.

Хід роботи:

1) усне експрес-опитування студентів з даної теми;

2) розподіл студентів на робочі групи по 3-5 осіб;

3) отримання кожною робочою групою прикладів господарських ситуацій для аналізу системи внутрішнього контролю на підприємстві та її основних складових;

4) обговорення в робочих групах отриманих прикладів конкретних господарських ситуацій та їх аналіз з метою оцінки системи внутрішнього контролю на підприємстві, визначення та оцінки її основних складових;

5) захист перед аудиторією та обговорення результатів роботи.

Приклади конкретних господарських ситуацій для розгляду в робочих групах наведені нижче.

Ситуація 3.4.1.

Нещодавно вас призначили аудитором компанії «Транс Експрес», яка володіє й управляє приблизно 100 готелями. Компанія відкрила відділ внутрішнього аудиту, який розташований у головному офісі. Працівники служби внутрішнього аудиту з метою виконання контрольних функцій регулярно відвідують готель. У кожному готелі є комп'ютер, який реєструє резервування кімнат і виписку рахунків на оплату послуг.

Потрібно:

- а) проаналізувати умови здійснення внутрішнього контролю персоналом відділення внутрішнього аудиту компанії «Транс Експрес»;
- б) описати характер взаємовідносин між внутрішнім та зовнішнім аудитором та наскільки можливо покладатися на результати їх роботи;
- в) визначити, як вплинуть задовільні результати роботи внутрішніх аудиторів на виконання завдань зовнішніх аудиторів.

Ситуація 3.4.2.

Розробити тест внутрішнього контролю для аудиторської перевірки наступних об'єктів обліку:

- а) основні засоби;
- б) нематеріальні активи;
- в) запаси;
- г) статутний капітал;
- д) розрахунки з різними дебіторами;
- е) витрати діяльності підприємства (клас 9).

Анкету для тестування системи внутрішнього контролю скласти у вигляді таблиці, форма якої наведена в таблиці 3.7.

Таблиця 3.7

Анкета внутрішнього контролю

№ п/п	Зміст	Варіант відповіді			Примітки
		так	ні	інформація відсутня	
1.					
2.					
...

Ситуація 3.4.3.

Сформувати оптимальну, на Ваш погляд, схему послідовності здійснення на промисловому підприємстві внутрішнього контролю процесу реалізації.

Ситуація 3.4.4.

Розробити власну модель організації внутрішнього контролю торговельного підприємства, відобразити взаємозв'язки зі структурними підрозділами підприємства.

4 ПЛАНУВАННЯ ТА ЗДІЙСНЕННЯ АУДИТОРСЬКОЇ ПЕРЕВІРКИ

4.1 Розробка плану аудиту

Рекомендована тривалість виконання завдання – 2 години.

Ціль виконання завдання – набуття практичних навичок складання загального плану аудиторської перевірки за обраним об'єктом аудиту.

Необхідно: скласти загальний план аудиторської перевірки за певним об'єктом обліку.

Хід роботи:

- 1) усне експрес-опитування студентів з даної теми;
- 2) розподіл студентів на робочі групи по 3-5 осіб;
- 3) складання кожною робочою групою загального плану аудиторської перевірки визначеного об'єкту обліку.
- 4) захист перед аудиторією та обговорення результатів роботи.

Загальний план аудиту – це сукупність найбільш важливої інформації щодо етапів аудиторської перевірки, терміну виконання цих етапів та виконавців. При підготовці загального плану аудиторської перевірки слід встановити прийнятний рівень суттєвості та аудиторський ризик, на основі чого потрібно визначити значимі для аудита області і спланувати необхідні процедури, визначити їх обсяг і характер з урахуванням ступеню автоматизації обробки облікової інформації.

Приклад плану аудиторської перевірки наведений у додатку Г.

4.2 Розробка програми аудиту

Рекомендована тривалість виконання завдання – 2 години.

Ціль виконання завдання – набуття практичних навичок складання загальної програми аудиторської перевірки за обраним об'єктом аудиту.

Необхідно: на основі плану аудиту, розробленого в ході виконання попереднього практичного заняття, скласти загальну програму аудиторської перевірки за певним об'єктом обліку.

Хід роботи:

- 1) усне експрес-опитування студентів з даної теми;
- 2) розподіл студентів на робочі групи по 3-5 осіб;
- 3) складання кожною робочою групою загальної програми аудиторської перевірки визначеного об'єкту обліку.
- 4) захист перед аудиторією та обговорення результатів роботи.

Програма аудиторської перевірки складається на підставі загального плану аудиторської перевірки та містить деталізацію етапів аудиту за аудиторськими процедурами та завданнями.

Загальна програма аудиту – це документ, що містить перелік завдань у визначеній послідовності їх виконання, за допомогою яких отримуються достатні та надійні аудиторські докази у відповідності до мети перевірки щодо відповідного клієнта. У програмі аудиту конкретизуються процедури, що необхідно виконати для отримання аудиторських доказів щодо тверджень, які містять показники та інформація у фінансовій звітності.

Програма аудиторської перевірки повинна бути настільки деталізованою, щоб можна було використовувати її як інструкцію для виконавців аудиту, які беруть участь у перевірці. Програма аудиту має також служити засобом контролю за роботою виконавців аудиторської перевірки.

У програмі аудиту види, зміст і час проведення запланованих аудиторських процедур повинні збігатися з прийнятими до роботи показниками загального плану аудиту.

Аудиторська програма повинна містити перелік об'єктів аудиту за його напрямками, а також час, який необхідно витратити на кожен напрям аудиту або аудиторську процедуру.

Приклад програми аудиторської перевірки наведений у додатку Д.

4.3 Здійснення елементів операційного аудиту

Рекомендована тривалість виконання завдання – 2 години.

Ціль виконання завдання – набуття практичних навичок з розробки процедур перевірки по суті.

Необхідно: на основі плану і програми аудиту, розроблених в ході виконання попередніх практичних занять, скласти тест процедури перевірки по суті певного об'єкту обліку.

Хід роботи:

- 1) усне експрес-опитування студентів з даної теми;
- 2) розподіл студентів на робочі групи по 3-5 осіб;
- 3) вибір кожною робочою групою однієї з аудиторських процедур перевірки по суті певного об'єкту обліку згідно з програмою аудиту, розробленою даною групою в ході виконання попередніх практичних занять;
- 4) визначення кожною робочою групою переліку питань, що підлягають перевірці в ході здійснення вибраної аудиторської процедури перевірки по суті;
- 5) визначення кожною робочою групою переліку документів (у тому числі первинних), необхідних для перевірки кожного з питань, що підлягають перевірці в ході здійснення вибраної аудиторської процедури перевірки по суті;
- 6) складання кожною робочою групою тесту перевірки по суті для здійснення вибраної аудиторської процедури з урахуванням переліку питань та необхідних документів;
- 7) захист перед аудиторією та обговорення результатів роботи.

Розроблений тест перевірки по суті має містити альтернативні питання, які передбачають два варіанти відповіді: «так» чи «ні». Фрагмент прикладу сформованого тесту перевірки по суті наведений в таблиці 4.1.

Таблиця 4.1

Тест правильності відображення операцій з реалізації товарів (фрагмент)

Зміст питання	Відповідь		Документи, що підлягають перевірці
	так	ні	
1	2	3	4
Чи займається підприємство продажем товарів у роздріб шляхом готівкових розрахунків?			Наказ про облікову політику
Чи відповідають реквізити касових чеків необхідним нормам?			Касовий чек, законодавча та нормативна база
Чи правильно заповнені реквізити прибуткових касових ордерів?			Прибутковий касовий ордер
Чи відповідають дані прибуткових касових ордерів даним касових чеків?			Прибутковий касовий ордер, касовий чек
Чи правильно заповнені реквізити касової книги?			Касова книга, законодавча та нормативна база
Чи відповідають дані касової книги даним прибуткових касових ордерів?			Касова книга, касовий ордер
Чи ведеться на підприємстві журнал реєстрації прибуткових і видаткових касових ордерів?			Наказ про облікову політику, журнал реєстрації прибуткових і видаткових касових ордерів
Чи правильно заповнені реквізити журналу реєстрації прибуткових касових ордерів?			Журнал реєстрації прибуткових та видаткових касових ордерів, законодавча та нормативна база
Чи відповідають дані прибуткових касових ордерів даним журналу реєстрації			Прибутковий касовий ордер, журнал реєстрації прибуткових та видаткових

Продовження таблиці 4.1

1	2	3	4
прибуткових та видаткових касових ордерів?			касових ордерів
Чи відповідають дані прибуткових касових ордерів даним головної книги?			Прибутковий касовий ордер, касова книга
Чи правильно відображені у регістрах бухгалтерського обліку проведення з надходження грошових коштів від реалізації товарів?			Журнал господарських операцій, реєстри бухгалтерського обліку
Чи відповідають суми грошових коштів, що надійшли, вартості реалізації товарів?			Прибутковий касовий ордер, реєстри обліку
Чи правильно відображено у регістрах бухгалтерського обліку проведення зі списання товарів внаслідок їх реалізації?			Журнал господарських операцій, реєстри бухгалтерського обліку
Чи відповідає сума списаних товарів сумі їх фактичної реалізації?			Реєстри бухгалтерського обліку
Чи правильно відображено у регістрах бухгалтерського обліку проведення зі списання торгової націнки?			Журнал господарських операцій, реєстри бухгалтерського обліку
Чи відповідає сума списаної торгової націнки сумі фактично реалізованої?			Реєстри бухгалтерського обліку
Чи ведеться на підприємстві журнал складського обліку товарів?			Журнал складського обліку товарів
***	***	***	***

4.4 Визначення аудиторської вибірки

Рекомендована тривалість виконання завдання – 2 години.

Ціль виконання завдання – набуття та закріплення практичних навичок зі здійснення аудиторської вибірки.

Необхідно: розв’язати конкретні завдання з визначення аудиторської вибірки із застосуванням різних методів.

- 1) усне експрес-опитування студентів з даної теми;
- 2) вирішення студентами задач з визначення аудиторської вибірки під керівництвом викладача;
- 3) самостійне вирішення студентами аналогічних задач з визначення аудиторської вибірки.

Приклади ситуацій для вирішення задач з визначення аудиторської вибірки наведені нижче.

Ситуація 4.4.1.

Сумарна вартість всіх елементів (рахунків-фактур, прибуткових ордерів, чеків та ін.) становить 150 000 тис. грн, сумарне грошове вираження елементів найбільшої вартості – 3 000 тис. грн, сумарне грошове вираження ключових елементів – 4 000 тис. грн.

Рівень суттєвості встановлено на рівні 5 000 тис. грн, аудиторський ризик становить 5%, а коефіцієнт надійності визначається за даними таблиці 4.2.

Таблиця 4.2

Значення коефіцієнту надійності в залежності від рівня надійності

Рівень надійності, %	99	98	95	90	88	85	80	75
Коефіцієнт надійності, част. од	4,6	3,9	3,0	2,3	2,1	1,9	1,6	1,4

Необхідно: визначити коефіцієнт сукупності та обсяг вибірки.

Ситуація 4.4.2.

Аудитор визначає вибірку за методом кількісної вибірки за інтервалами (за номером елемента). При цьому методі використовують значення випадкового числа. Таблицю випадкових чисел, як правило, складають в Excel, використовуючи функцію СЛЧИС(), яка обирає випадкове число з діапазону від 0 до 1.

Припустимо, що випадкове число, вибране з таблиці, становить 0,27464. Аудитор повинен перевірити рахунки-фактури, які пронумеровані з 1 по 1250. Обсяг вибірки (кількість елементів) дорівнює 100.

Необхідно: визначити значення інтервалу та початкову точку вибірки.

Ситуація 4.4.3.

Аудитором використовується монетарна вибірка, при якій елементи (документи) відбираються випадковим чином, однак при використанні цього методу більшу увагу зосереджується на документах з більш високими вартісними характеристиками. Існує сукупність, що складається з 20 елементів, з якої необхідно вибрати 8 елементів. Грошове вираження загального обсягу сукупності складає 5 448 578 грн.

Припустимо, що випадкове число, необхідне для розрахунку початкової точки вибірки, становить 0,291698. Для того, щоб зробити монетарну вибірку, необхідно скласти таблицю 4.3.

Таблиця 4.3

Визначення елементів, що підлягають перевірці, грн

№ з/п	Сума за документом	Кумулятивна сума	Сума, що потрапила до вибірки
1	2	3	4
1	132 000		
2	200 499		
3	234 999		
4	303 966		
5	321 966		
6	344 466		
7	347 937		
8	354 788		
9	354 954		
10	358 472		
11	362 016		
12	376 695		

Продовження таблиці 4.3

1	2	3	4
13	390 276		
14	475 460		
15	494 445		
16	130 176		
17	18 684		
18	83 333		
19	13 446		
20	150 000		

Необхідно: визначити значення інтервалу, початкову точку вибірки та документи, що підлягають перевірці.

Ситуація 4.4.4.

Аудитор має в своєму розпорядженні наступну інформацію про підприємство-клієнта: аудиту підлягають виробничі запаси, грошове вираження загального обсягу сукупності становить 500 тис. грн, рівень суттєвості – 10 тис. грн. Перевірці підлягають документи з номерами від 50-го до 1050-го.

Слід відзначити, що система внутрішнього контролю ефективна, а в бухгалтерському обліку за даними попередніх перевірок немає істотних спотворень, тому коефіцієнт перевірки можна прирівняти до 0,7. Значення випадкових чисел наведено в таблиці 4.4.

Таблиця 4.4

Випадкові числа для визначення значень вибірки

Значення вибірки	1	2	3	4	5	6	7
Випадкове число	0,4877	0,0441	0,2017	0,1797	0,7575	0,9374	0,3228

Необхідно: побудувати вибірку, вказавши перші сім елементів методом випадкового відбору, використовуючи таблицю випадкових чисел і відповідний коефіцієнт перевірки.

Ситуація 4.4.5.

Внутрішніми стандартами аудиту встановлено обсяги аудиторської вибірки в залежності від розміру ризику невиявлення. Дана взаємозалежність наведена в таблиці 4.5.

Таблиця 4.5

Взаємозв'язок обсягу аудиторської вибірки та розміру ризику невиявлення

Ризик невиявлення	До 10%	від 11 до 30%	від 31 до 59%	від 60 до 80%	Понад 80%
Обсяг вибірки	від 10 до 15%	від 16 до 30%	від 31 до 50%	від 51 до 65%	від 66 до 99%

За результатами оцінки ступінь ефективності системи бухгалтерського обліку встановлено на рівні 89%, ступінь ефективності системи внутрішнього контролю – 70%, плановий рівень аудиторського ризику – 10%.

Необхідно: визначити обсяг аудиторської вибірки.

Ситуація 4.4.6.

В таблиці 4.6 наведені фактори, які певним чином впливають на обсяг вибірки.

Таблиця 4.6

Фактори, що чинять вплив на обсяг вибірки

Фактор	Вплив на обсяг вибірки
Припустимий ризик вибірки	Чим нижче ризик, тим
Довіра до внутрішнього контролю	Чим вище довіра, тим
Значення помилки для цілей аудита	Чим вище значення, тим
Ймовірний розмір помилки	Чим більше розмір та частота виникнення, тим
Найбільш однорідні групування	Наявність однорідного групування
Число одиниць сукупності, що перевіряється	Чим вище число одиниць, тим

Необхідно: визначити характер впливу зазначених факторів на обсяг аудиторської вибірки, заповнивши таблицю 4.6.

5 АУДИТ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ТА ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ АУДИТУ

5.1 Експрес-аудит балансу

Рекомендована тривалість виконання завдання – 2 години.

Ціль виконання завдання – закріплення практичних навичок з проведення експрес-аудиту балансу.

Необхідно: здійснити горизонтальний та вертикальний аналіз Балансу (Звіту про фінансовий стан) підприємства, за результатами якого виявити потенційно проблемні статті, які підлягатимуть більш детальному вивченню та перевірці при проведенні аудиту даного суб'єкта господарювання.

Хід роботи:

- 1) усне експрес-опитування студентів з даної теми;
- 2) отримання студентами вихідних даних для проведення експрес-аудиту Балансу (Звіту про фінансовий стан) підприємства за базовим варіантом вихідних даних, наведеному у таблицях 5.1 і 5.2 (актив і пасив балансу відповідно);
- 3) проведення студентами під керівництвом викладача горизонтального аналізу Балансу (Звіту про фінансовий стан) підприємства за базовим варіантом вихідних даних;
- 4) проведення студентами під керівництвом викладача вертикального аналізу Балансу (Звіту про фінансовий стан) підприємства за базовим варіантом вихідних даних;
- 5) формування студентами під керівництвом викладача висновків за результатами проведеного аналізу Балансу (Звіту про фінансовий стан) підприємства за базовим варіантом вихідних даних;
- 6) визначення студентами під керівництвом викладача потенційно проблемних статей Балансу (Звіту про фінансовий стан) підприємства, яким має бути приділена особлива увага при проведенні аудиту даного суб'єкта господарювання, за базовим варіантом вихідних даних;
- 7) отримання студентами вихідних даних для самостійного проведення експрес-аудиту Балансу (Звіту про фінансовий стан)

підприємства за індивідуальним варіантом вихідних даних шляхом перерахунку даних базового варіанту з таблиць 5.1 і 5.2;

8) самостійне проведення студентами горизонтального аналізу Балансу (Звіту про фінансовий стан) підприємства за індивідуальним варіантом вихідних даних;

9) самостійне проведення студентами вертикального аналізу Балансу (Звіту про фінансовий стан) підприємства за індивідуальним варіантом вихідних даних;

10) самостійне формування студентами висновків за результатами проведеного аналізу Балансу (Звіту про фінансовий стан) підприємства за індивідуальним варіантом вихідних даних;

11) самостійне визначення студентами потенційно проблемних статей Балансу (Звіту про фінансовий стан) підприємства, яким має бути приділена особлива увага при проведенні аудиту даного суб'єкта господарювання, за індивідуальним варіантом вихідних даних;

12) захист перед аудиторією та обговорення результатів роботи.

Таблиця 5.1

Дані активу Балансу (Звіту про фінансовий стан) підприємства
за базовим варіантом, тис. грн

АКТИВ	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	1262,00	1262,00
первісна вартість	1001	1960,00	1960,00
накопичена амортизація	1002	(698,00)	(698,00)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	29510,00	27810,00
Основні засоби	1010	71643,00	72283,00
первісна вартість	1011	126780,00	136980,00
знос	1012	(55137,00)	(64697,00)
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		

Продовження таблиці 5.1

1	2	3	4
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	102415,00	101355,00
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	169470,00	210039,44
<i>Виробничі запаси</i>	1101	88340,00	92540,00
<i>Незавершене виробництво</i>	1102	23790,00	30489,44
<i>Готова продукція</i>	1103	57340,00	87010,00
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	36000,00	36000,00
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	68000,00	18000,00
з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155		
Поточні фінансові інвестиції	1160	27400,00	27400,00
Гроші та їх еквіваленти:	1165	675000,00	683858,28
готівка	1166	5000,00	5000,00
рахунки в банках	1167	670000,00	678858,28
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190		

Продовження таблиці 5.1

1	2	3	4
Усього за розділом II	1195	975870,00	975297,72
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	1078285,00	1076652,72

Таблиця 5.2

Дані пасиву Балансу (Звіту про фінансовий стан) підприємства
за базовим варіантом, тис. грн

ПАСИВ	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	126980,00	126980,00
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410	9470,00	9470,00
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	671000,00	529943,76
Неоплачений капітал	1425	()	()
Вилучений капітал	1430	()	()
Усього за розділом I	1495	807450,00	666393,76
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510	130000,00	110000,00
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595	130000,00	110000,00

Продовження таблиці 5.2

1	2	3	4
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	50540,00	140540,00
Поточна кредиторська заборгованість за:	1610		
довгостроковими зобов'язаннями			
товари, роботи, послуги	1615	42840,00	49340,00
розрахунками з бюджетом	1620		7201,48
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	24901,00	76166,68
розрахунками з оплати праці	1630	22554,00	27010,80
за розрахунками з учасниками	1640		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690		
Усього за розділом III	1695	140835,00	300258,96
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	1078285,00	1076652,72

Вихідні дані для самостійного проведення експрес-аудиту Балансу (Звіту про фінансовий стан) підприємства за індивідуальними варіантами студенти отримують шляхом перерахування даних з таблиць 5.1 і 5.2 наступним чином:

а) значення статей на початок звітної періоду перемножуються на коефіцієнт $(1 + MN/100)$, де MN – номер індивідуального варіанта, який відповідає двом останнім цифрам номера залікової книжки студента (N – остання цифра номера залікової книжки, M – передостання цифра);

б) значення статей на кінець звітної періоду перемножуються на коефіцієнт $(2 + MN/100)$.

5.2 Експрес-аудит звіту про фінансові результати

Рекомендована тривалість виконання завдання – 2 години.

Ціль виконання завдання – закріплення практичних навичок з проведення експрес-аудиту звіту про фінансові результати.

Необхідно: здійснити горизонтальний та вертикальний аналіз Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) підприємства, за результатами якого виявити потенційно проблемні статті, які підлягатимуть більш детальному вивченню та перевірці при проведенні аудиту даного суб'єкта господарювання.

Хід роботи:

- 1) усне експрес-опитування студентів з даної теми;
- 2) отримання студентами вихідних даних для проведення експрес-аудиту Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) підприємства за базовим варіантом вихідних даних, наведеному у таблицях 5.3 і 5.4 (розділ I «Фінансові результати» та розділ III «Елементи операційних витрат» відповідно);
- 3) проведення студентами під керівництвом викладача горизонтального аналізу Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) підприємства за базовим варіантом вихідних даних;
- 4) проведення студентами під керівництвом викладача вертикального аналізу Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) підприємства за базовим варіантом вихідних даних;
- 5) формування студентами під керівництвом викладача висновків за результатами проведеного аналізу Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) підприємства за базовим варіантом вихідних даних;
- 6) визначення студентами під керівництвом викладача потенційно проблемних статей Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) підприємства, яким має бути приділена особлива увага при проведенні аудиту даного суб'єкта господарювання, за базовим варіантом вихідних даних;
- 7) отримання студентами вихідних даних для самостійного проведення експрес-аудиту Звіту про фінансові результати (Звіту про

сукупний дохід) підприємства за індивідуальним варіантом вихідних даних шляхом перерахунку даних базового варіанту з таблиць 5.3 і 5.4;

8) самостійне проведення студентами горизонтального аналізу Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) підприємства за індивідуальним варіантом вихідних даних;

9) самостійне проведення студентами вертикального аналізу Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) підприємства за індивідуальним варіантом вихідних даних;

10) самостійне формування студентами висновків за результатами проведеного аналізу Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) підприємства за індивідуальним варіантом вихідних даних;

11) самостійне визначення студентами потенційно проблемних статей Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) підприємства, яким має бути приділена особлива увага при проведенні аудиту даного суб'єкта господарювання, за індивідуальним варіантом вихідних даних;

12) захист перед аудиторією та обговорення результатів роботи.

Таблиця 5.3

Дані розділу I «Фінансові результати» Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) підприємства за базовим варіантом, тис. грн

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1440000	1230000
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1106818)	(918257)
Валовий: прибуток	2090	333182	311743
збиток	2095	()	()
Інші операційні доходи	2120		
Адміністративні витрати	2130	(86400)	(55350)

Продовження таблиці 5.3

1	2	3	4
Витрати на збут	2150	(122400)	(129150)
Інші операційні витрати	2180	()	()
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	124382	127243
збиток	2195	()	()
Дохід від участі в капіталі	2200	1520	500
Інші фінансові доходи	2220	6150	1250
Інші доходи	2240		
Фінансові витрати	2250	(11200)	(11200)
Втрати від участі в капіталі	2255	(2400)	(3200)
Інші витрати	2270	(1560)	(1080)
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	116892	113513
збиток	2295	()	()
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	35068	34054
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	81824	79459
збиток	2355	()	()

Вихідні дані для самостійного проведення експрес-аудиту Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) підприємства за індивідуальними варіантами студенти отримують шляхом перерахування даних з таблиць 5.3 і 5.4 аналогічно попередньому практичному заняттю наступним чином:

Таблиця 5.4

Дані розділу III «Елементи операційних витрат»
Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) підприємства
за базовим варіантом, тис. грн

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	918631	785233
Витрати на оплату праці	2505	108044	93953
Відрахування на соціальні заходи	2510	39146	34040
Амортизація	2515	37345	11171
Інші операційні витрати	2520	50316	40615
Разом	2550	1153482	965012

а) значення статей За звітний період перемножуються на коефіцієнт $(1 + MN/100)$, де MN – номер індивідуального варіанта, який відповідає двом останнім цифрам номера залікової книжки студента (N – остання цифра номера залікової книжки, M – передостання цифра);

б) значення статей за аналогічний період попереднього року перемножуються на коефіцієнт $(2 + MN/100)$.

5.3 Аналіз видів та структури аудиторських висновків

Рекомендована тривалість виконання завдання – 2 години.

Ціль виконання завдання – набути практичних навичок з визначення виду аудиторського висновку та виявлення його основних структурних елементів.

Необхідно: проаналізувати отримані приклади аудиторських висновків, дослідити їх зміст та структуру, виявити основні структурні елементи аудиторських висновків.

Хід роботи:

- 1) усне експрес-опитування студентів з даної теми;
- 2) розподіл студентів на робочі групи по 3-5 осіб;

3) отримання кожною робочою групою прикладів аудиторських висновків;

4) класифікація отриманих прикладів аудиторських висновків згідно типів, наведених у таблиці 5.5;

5) визначення в отриманих прикладах аудиторських висновків основних елементів в структурі аудиторського висновку згідно переліку, наведеному у таблиці 5.5;

6) виявлення наявності основних елементів у структурі певного типу аудиторського висновку та відображення результатів проведеного аналізу у вигляді таблиці 5.5;

7) захист перед аудиторією та обговорення результатів роботи.

Таблиця 5.5

Види та структурні елементи аудиторських висновків

Структурні елементи аудиторських висновків	Вид аудиторського висновку				
	Безумовно позитивний аудиторський висновок	Безумовно позитивний аудиторський висновок з пояснювальним параграфом	Умовно позитивний аудиторський висновок	Негативний аудиторський висновок	Відмова від надання аудиторського висновку
Заголовок					
Замовник					
Вступний параграф					
Масштаб перевірки					
Виявлені зауваження					
Заключний параграф					
Пояснювальний параграф					
Дата надання висновку					
Підпис аудитора					
Адреса аудиторської фірми					

5.4 Формування аудиторських висновків

Рекомендована тривалість виконання завдання – 2 години.

Ціль виконання завдання – набуття практичних навичок зі складання типової форми аудиторського висновку певного виду.

Необхідно: скласти аудиторський висновок певного виду, який має містити усі обов'язкові структурні елементи.

Хід роботи:

- 1) усне експрес-опитування студентів з даної теми;
- 2) розподіл студентів на робочі групи по 3-5 осіб;
- 3) отримання кожною робочою групою прикладів умовної інформації за підсумками аудиторської перевірки для складання аудиторських висновків;
- 4) визначення робочою групою, який тип аудиторського висновку (див. табл. 5.5) має бути наданий за кожним із отриманих прикладів умовної інформації за підсумками аудиторської перевірки згідно з алгоритмом, наведеним на рисунку 5.1;
- 5) формування робочою групою за кожним із отриманих прикладів умовної інформації за підсумками аудиторської перевірки аудиторського висновку визначеного типу, який має містити усі необхідні структурні елементи (див. табл. 5.5);
- 6) робочі групи довільно обмінюються сформованими аудиторськими висновками;
- 7) кожна робоча група визначає тип аудиторських висновків, сформованих іншими робочими групами, перевіряє обґрунтованість даного типу висновку з урахуванням умовної інформації за підсумками аудиторської перевірки та наявність усіх необхідних структурних елементів;
- 8) перевірені аудиторські висновки повертаються робочим групам, що їх сформували, які аналізують отримані від інших груп зауваження щодо обґрунтованістю даного типу висновку та наявності усіх необхідних структурних елементів;
- 9) обговорення результатів роботи.

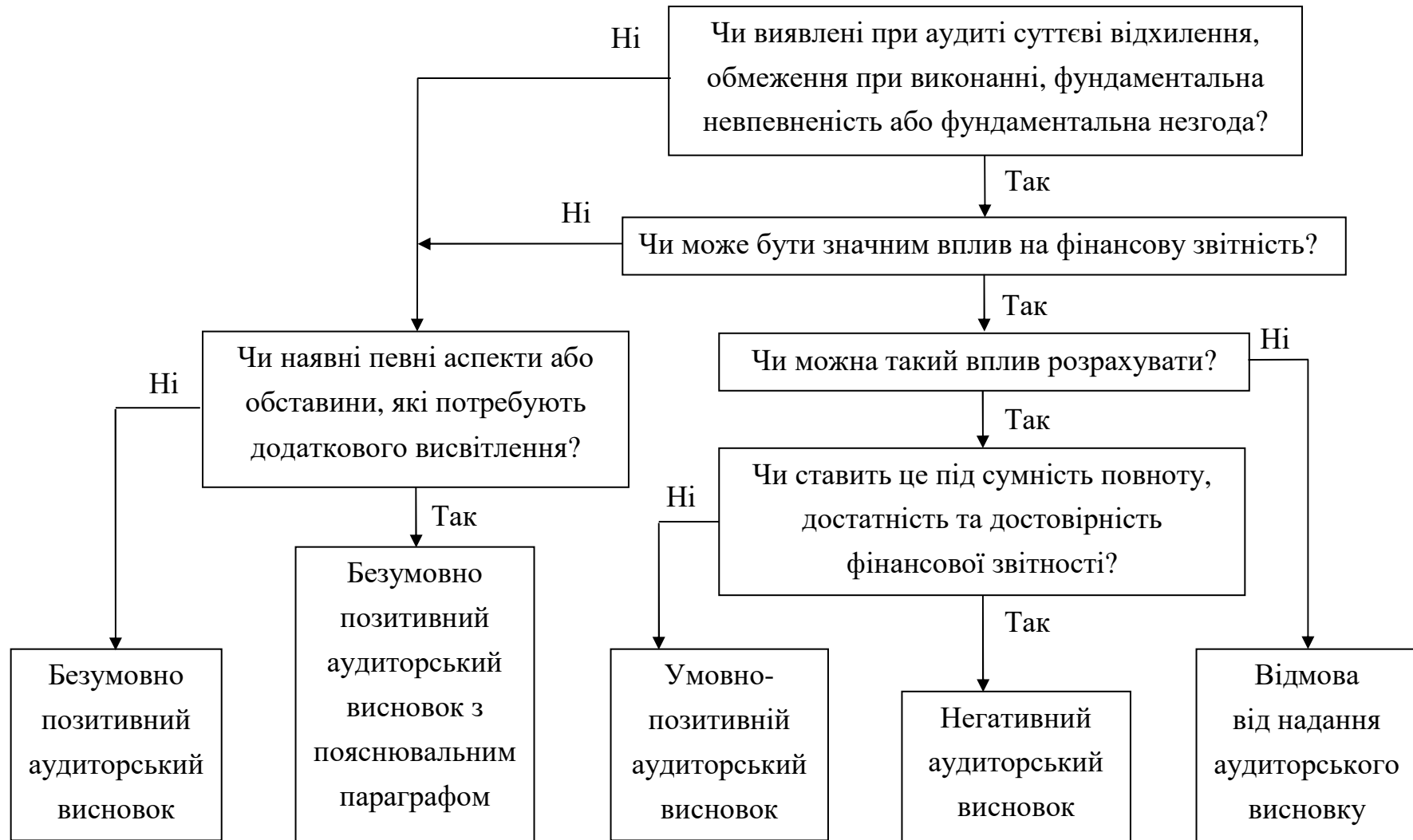

Рисунок 5.1. Алгоритм вибору виду аудиторського висновку

6 ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ АУДИТУ

6.1 Аналіз інформаційного забезпечення проведення операційного аудиту

Рекомендована тривалість виконання завдання – 2 години.

Ціль виконання завдання – набуття практичних навичок з формування та аналізу інформаційного забезпечення при проведенні операційного аудиту.

Необхідно: для обраного об'єкту обліку сформувати перелік документів для інформаційного забезпечення операційного аудиту даного об'єкту, проаналізувати їх основні характеристики та вимогами до них.

Хід роботи:

- 1) усне експрес-опитування студентів з даної теми;
- 2) розподіл студентів на робочі групи по 3-5 осіб;
- 3) довільний вибір кожною групою певного об'єкту обліку;
- 4) формування кожною групою максимально повного переліку документів (нормативних, бухгалтерських та ін.), які складають інформаційне забезпечення операційного аудиту даного об'єкту;
- 5) визначення кожною групою основних характеристик кожного з документів, які складають інформаційне забезпечення операційного аудиту даного об'єкту (тип документу, його призначення, обов'язкові реквізити);
- 6) аналіз кожною групою для кожного з документів, які складають інформаційне забезпечення операційного аудиту даного об'єкту, можливих порушень в складанні та оформленні цього документу, а також ймовірні наслідки таких порушень;
- 7) презентація та обговорення результатів роботи.

Як правило, основою інформаційного забезпечення операційного аудиту є економічна інформація, що отримується з даних бухгалтерського обліку, внутрішньогосподарського контролю, бухгалтерської і статистичної звітності.

Результати формування та аналізу інформаційного забезпечення при проведенні операційного аудиту певного об'єкту обліку мають бути оформлені у вигляді таблиці, приклад якої наведений у таблиці 5.6.

Таблиця 5.6

Інформаційне забезпечення аудиту грошових коштів у касі підприємства (фрагмент)

Документ	Призначення	Реквізити	Можливі порушення та їх наслідки
1	2	3	4
Прибуткові касові ордери	Застосовується для оформлення надходжень готівки в касу	1) номер касового ордера	Порушення хронологічної нумерації вказує на підробку документа
		2) дата	Невідповідність дати, відображеної в касовому ордері, Касовій книзі, звіті касиру та Журналі реєстрацій вказує на несвоєчасність оприбуткування коштів (розрахунків працівників по коштах, виданих на господарські потреби та ін.)
		3) сума (цифрами та прописом)	Невідповідність суми, відображеної в виправдувальних документах до касових документів, Касовій книзі, звіті касиру та Журналі реєстрацій вказує на неповне оприбуткування і присвоєння грошових сум
		4) підстава	Неспівпадіння підстави з даними виправдувальних документів до касових ордерів вказує на можливість шахрайства
		5) підпис бухгалтера та особи, що вносить кошти	Розкрадання коштів, яке маскується розписками посадових осіб, працівників бухгалтерії та інших співробітників підприємства

Продовження таблиці 5.6

1	2	3	4
Видаткові касові ордери	Застосовується для оформлення видачі готівки з каси	1) номер касового ордера	Порушення хронологічної нумерації вказує на можливість підробки документа та маскує розкрадання коштів
		2) дата	Невідповідність дати, відображеної в касовому ордері, в Касовій книзі, звіті касиру та Журналі реєстрацій вказує на несвоєчасність списання коштів
		3) сума (цифрами та прописом)	Невідповідність суми, відображеної в виправдувальних документах до касових документів, Касовій книзі, звіті касиру та Журналі реєстрацій вказує на зайве списання і присвоєння грошових сум
		4) підстава	Неспівпадіння підстави з даними виправдувальних документів до касових ордерів вказує на можливість шахрайства
		5) підпис бухгалтера та особи, що вносить кошти	Розкрадання коштів, яке маскується розписками посадових осіб, працівників бухгалтерії та інших співробітників підприємства
6) підпис керівника			

Продовження таблиці 5.6

1	2	3	4
Касова книга	Застосовується для здійснення первинного обліку готівки в касі	1) залишок на початок та на кінець дня	Перевірка співпадіння на кожен день вхідного залишку по касі з кінцевим залишком по касі за попередній день для виявлення зайвого списання грошей по касі неправильним підрахунком підсумків у касових документах
		2) дані з касових ордерів	Для виявлення зайвого списання грошей по касі без підстав
Акт інвентаризації каси	Порівняння фактичної наявності готівки з даними обліку	Сума розбіжності фактичних даних з даними обліку	Виявлення прямого розкрадання коштів, не замаскованого ніякими діями
Журнал (книга) реєстрації прибуткових та видаткових касових ордерів	Застосовується для реєстрації прибуткових та видаткових касових ордерів та інших касових документів	1) дата	Невідповідність дати, відображеної в касових ордерах, Касовій книзі та звіті касиру вказує на несвоєчасність оприбуткування чи списання коштів
		2) сума (цифрами та прописом)	Невідповідність суми, відображеної в виправдувальних документах до касових документів, касових ордерах, Касовій книзі та звіті касиру вказує на неповне оприбуткування чи на зайве списання і присвоєння грошових сум
...

6.2 Аналіз основних відмінностей внутрішнього аудиту від зовнішнього

Рекомендована тривалість виконання завдання – 2 години.

Ціль виконання завдання – усвідомлення основних відмінностей між внутрішнім і зовнішнім аудитом та набуття практичних навичок з виявлення особливостей певних видів аудиторської перевірки.

Необхідно: дослідити основні характеристики та особливості внутрішнього аудиту, визначити їх основні відмінності від зовнішнього аудиту та спільні риси.

Хід роботи:

- 1) усне експрес-опитування студентів з даної теми;
- 2) розподіл студентів на робочі групи по 3-5 осіб;
- 3) отримання кожною робочою групою переліку тверджень щодо внутрішнього аудиту, їх обговорення та визначення справедливості кожного з цих тверджень;
- 4) формування кожною групою максимально повного переліку характеристик певного виду аудиту;
- 5) аналіз кожною групою основних характеристик та особливостей внутрішнього аудиту, їх відмінностей від основних характеристик та особливостей зовнішнього аудиту;
- б) презентація та обговорення результатів роботи.

Перелік тверджень (вірних та невірних) щодо внутрішнього аудиту, який пропонується студентам для обговорення:

- внутрішній аудит проводиться для того, щоб задовільнити інтереси власників підприємства;
- функції внутрішнього аудиту визначаються відповідно до вимог керівника підприємства;
- рівень кваліфікації внутрішнього аудитора визначається виключно керівництвом підприємства;
- внутрішній аудит відноситься до підприємницької діяльності;
- рівень незалежності при внутрішньому аудиті повинен бути таким же, як і при зовнішньому аудиті;
- внутрішній аудит проводиться за ініціативою керівництва

підприємства та не має жорстко встановлених термінів проведення;

- вимоги норм чинного законодавства стосовно внутрішнього аудиту суб'єктів господарювання мають обов'язковий характер і підлягають неухильному дотриманню;

- проведення внутрішнього аудиту для певних суб'єктів господарювання (акціонерних товариств, товариств з обмеженою та додатковою відповідальністю) в установлених законодавством випадках є обов'язковим;

- при проведенні внутрішнього аудиту обов'язковим є планування перевірки;

- внутрішній аудит виступає як спосіб контролю за правомірністю та ефективністю діяльності усіх підрозділів підприємства;

- внутрішній аудит здійснюється спеціально створеним на підприємстві підрозділом, який, як правило, підпорядковується безпосередньо власникам підприємства;

- за результатами внутрішнього аудиту аудитор зобов'язаний відобразити в аудиторському звіті усі встановлені ним порушення та виявити винуватців усіх зловживань;

- внутрішній аудит в інтересах власників в зазначених законодавством випадках проводиться незалежним аудитором.

Результати зіставлення характеристик та особливостей внутрішнього і зовнішнього аудиту мають бути представлені у вигляді таблиці, форма якої наведена у таблиці 5.7.

Таблиця 5.7

Відмінності між внутрішнім і зовнішнім аудитом

Критерій	Внутрішній аудит	Зовнішній аудит
1	2	3
1. Мета і завдання аудиту		
2. Об'єкти аудиту		
3. Суб'єкт аудиту		
4. Замовник		
5. Характер діяльності		
6. Кваліфікація аудиторів		

Продовження таблиці 5.7

1	2	3
7. Зміст і форми звітності		
8. Підзвітність		
9. Періодичність здійснення		
10. Рівень незалежності		
11. Оплата праці		
...		

6.3 Аналіз особливостей проведення комп'ютерного аудиту

Рекомендована тривалість виконання завдання – 2 години.

Ціль виконання завдання – ознайомлення з особливостями проведення комп'ютерного аудиту.

Необхідно: дослідити основні характеристики та особливості комп'ютерного аудиту, визначити їх основні відмінності від аудиту без використання комп'ютерів для різних об'єктів обліку.

Хід роботи:

- 1) усне експрес-опитування студентів з даної теми;
- 2) розподіл студентів на робочі групи по 3-5 осіб;
- 3) аналіз кожною робочою групою визначення поняття «комп'ютерний аудит», виявлення особливостей теоретичних засад комп'ютерного аудиту та відмінностей від аудиту без використання комп'ютерів;
- 4) аналіз кожною робочою групою особливостей проведення комп'ютерного аудиту для певного об'єкту обліку, досліджуваного даною групою в ході виконання практичного заняття «Здійснення елементів операційного аудиту»;
- 5) визначення кожною робочою групою відмінностей комп'ютерної аудиторської перевірки від аудиту без використання комп'ютерів;
- б) презентація та обговорення результатів роботи.

Результати порівняльного аналізу визначень понять «комп'ютерний аудит» і «аудит» та їх теоретичних засад мають бути представлені у вигляді таблиці, форма якої наведена в таблиці 5.8.

Таблиця 5.8

Порівняльний аналіз теоретичних засад аудит і комп'ютерного аудиту

Характеристика	Аудит	Комп'ютерний аудит
Поняття (визначення)		
Об'єкт		
Предмет		
Суб'єкт		
Мета		
Завдання		
Принципи		
Методи		

6.4 Аналіз сучасного стану розвитку аудиту у зарубіжних країнах

Рекомендована тривалість виконання завдання – 2 години.

Ціль виконання завдання – ознайомитись з сучасним станом розвитку аудиту у зарубіжних країнах.

Необхідно: дослідити особливості аудиту у зарубіжних країнах та виявити можливості використання зарубіжного досвіду для розвитку вітчизняних теорії і практики аудиту.

Хід роботи:

- 1) усне експрес-опитування студентів з даної теми;
- 2) розподіл студентів на робочі групи по 3-5 осіб;
- 3) довільний вибір кожною робочою групою певної зарубіжної країни та пошук в літературних джерелах і мережі Internet інформації щодо законодавчого регулювання, методології та організації проведення аудиту у цій країні (попередній вибір країни та пошук інформації мають бути здійснені в процесі підготовки студентів до даного практичного заняття);
- 4) аналіз кожною робочою групою особливостей законодавчого регулювання, методології та організації проведення аудиту у визначеній зарубіжній країні, їх відмінностей від аудиту в Україні;
- 5) виявлення можливостей використання досвіду зарубіжних країн для розвитку теорії і практики вітчизняного аудиту;
- 6) презентація та обговорення результатів роботи.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про аудиторську діяльність» від 22.04.1993 р. № 3125-ХІІ із змінами // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>.
2. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг (видання 2015 року). Частина 1 // http://apu.com.ua/attachments/article/1038/Part_1_2015.pdf.
3. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг (видання 2015 року). Частина 2 // http://apu.com.ua/attachments/article/1038/Part_2_2015.pdf.
4. Додаток до міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг (видання 2015 року). Частина 3 // http://apu.com.ua/attachments/article/1038/Part_3_2015.pdf.
5. Про затвердження Положення з національної практики контролю якості аудиторських послуг 1 «Організація аудиторськими фірмами та аудиторами системи контролю якості аудиторських послуг» // http://www.uazakon.com/documents/date_b3/pg_gvntxw/index.htm.
6. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-ХІV із змінами // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>.
7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 № 73 із змінами // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13/print1368275164083020#n17>.
8. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку // <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
9. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>.
10. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств

і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 із змінами // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0893-99>.

11. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV із змінами // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15>.

12. Податковий кодекс України // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

13. Алборов Р.А. Аудит в организациях промышленности, торговли и АПК. – М.: Дело и сервис, 1998. – 464 с.

14. Аренс А., Лоб бек Дж. Аудит: пер. с англ. Я.В. Соколова. – М.: Финансы и статистика, 2001. – 560 с.

15. Аудит: Учебник для вузов/ В.И. Подольский, Г.Б. Поляк, А.А. Савин, Л.И. Сотникова; Под ред. проф. В.И. Подольского. – М.: Аудит, ЮНИТИ, 1997. – 432с.

16. Аудит в схемах и таблицах / Т. Мултановская, М. Горяева. – Харьков : Фактор, 2009. – 335 с.

17. Белуха Н.Т. Аудит: Учебник. – К.: Знание, КОО, 2000. – 769 с.

18. Бутинець Ф.Ф. Аудит. – Житомир: Рута, 2002. – 672 с.

19. Івахненко С.В. Комп'ютерний аудит: контрольні методики і технології. – К.: Знання, 2005. – 286 с.

20. Інформаційні технології аудиту та внутрішньогосподарського контролю в контексті світової інтеграції : [монографія] / С. В. Івахненко ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т "Києво-Могилянська академія". – Житомир : Рута, 2010. – 432 с.

21. Король Г.А., Сокольская Р.Б., Зеликман В.Д. Финансовый контроль: учет, проверка, анализ: Монография. – Днепропетровск: Наука и образование, 2004. – 192с.

22. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі та аудиті : навч. посібник / С. В. Лубенець ; М-во освіти і науки України. – Львів : Магнолія-2006, 2010. – 257 с.

23. Організація виконання кваліфікаційних робіт у Національній металургійній академії України: Навч. посібник / В.П. Іващенко,

А.К. Тараканов, А.М. Должанський та ін. – Дніпропетровськ: НМетАУ, 2016. – 91 с.

24. Петрик О.А. Аудит: методологія и організація: Монографія. – К.: КНЕУ, 2003. – 260 с.

25. Процедурне забезпечення аудиту. Теорія та практика : монографія / Н. М. Проскуріна ; [наук. ред. О. Ю. Редько] ; Нац. академія статистики та аудиту. – К. : Інформ.-аналіт. агентство, 2011. – 738 с.

26. Шпанковська Н.Г., Король Г.О. Аудит. Розділ 1. Основні категорії аудиту: опорний конспект лекцій – Дніпропетровськ: НМетАУ, 2003. – 48 с.

27. Шпанковська Н.Г., Король Г.О. Аудит. Розділ 2. Практичний аудит: опорний конспект лекцій. – Дніпропетровськ: НМетАУ, 2004. – 36 с.

Додаток А

ПРИКЛАД ЛИСТА-ПРОПОЗИЦІЇ

Вих. № 31 від 12.09.2017 року

Директору
АФ ТОВ «Аудитгруп»
Петрову О.Г.

Лист-пропозиція про проведення аудиту

Керівництво висловлює пропозицію надати нашому підприємству ПАТ «М'ясокомбінат №3» послуги у вигляді аудиторської перевірки стану обліку реалізації товарів за період з 1 січня 2017 р. по 31 грудня 2017 р.

Оплату вартості виконаних робіт гарантуємо.

Директор ПАТ «М'ясокомбінат №3» _____ / Л.Д. Кривцов /
(підпис)

Додаток Б

ПРИКЛАД ЛИСТА-ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Вих. № 4/09-17 від 18.09.2017року

Керівнику ПАТ «М'ясокомбінат № 3»

ЛИСТ-ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ПРО ЗГОДУ НА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ

Ви звернулись до нас із проханням про проведення аудиту фінансової звітності за період з 1 січня 2017 р. по 31 грудня 2017 р. Цим листом офіційно підтверджуємо нашу згоду та розуміння домовленості на проведення перевірки. Аудит буде проведено нами з метою висловлення думки про достовірність і повноту фінансової звітності за період з 1 січня 2017 р. по 31 грудня 2017 р. та її відповідність чинному законодавству.

Ми будемо проводити аудит відповідно до Міжнародних стандартів аудиту та інших законодавчих актів України, які регулюють аудиторську діяльність та порядок складання бухгалтерської та податкової звітності.

Аудиторські стандарти вимагають, щоб ми планували та проводили аудит з метою забезпечення достатньої впевненості в тому, що фінансова звітність не містить суттєвих викривлень. Аудит включає в себе перевірку шляхом тестування доказів, які підтверджують суми та відомості, розкриті у фінансовій та податковій звітності. Аудит також включає оцінку дотримання принципів бухгалтерського та податкового обліків і суттєвих оціночних значень, визначених керівництвом, та оцінку обліку реалізації товарів за період з 1 січня 2017 р. по 31 грудня 2017 р.

У зв'язку з великим обсягом документів, які підлягають аудиту, вибіркоvim характером тестів та іншими притаманними аудиту обмеженнями щодо системи бухгалтерського та податкового обліків та внутрішнього контролю існує певний ризик того, що деякі, навіть суттєві, викривлення та неточності можуть залишитись невиявленими. Ми зробимо все, щоб звести даний ризик до прийняттого мінімуму, але (як це загальноприйнято в аудиті) гарантувати абсолютну точність висновків не

можемо. Про виявлення відхилень у бухгалтерському та податковому обліку та звітності, а також недоліків у системі внутрішнього контролю та про факти навмисного викривлення бухгалтерської та податкової звітності Ви будете проінформовані нашим письмовим звітом.

Ми нестимемо відповідальність по наданих послугах у порядку, визначеному чинним законодавством України та договором на проведення аудиту. Ми беремо на себе зобов'язання зі збереження комерційної таємниці Вашого підприємства.

Нагадуємо Вам, що відповідальність за підготовку фінансової та податкової звітності, у тому числі за відповідне розкриття інформації несе керівництво підприємства. Це включає ведення відповідних бухгалтерських записів і здійснення внутрішнього контролю, вибір і застосування облікової політики та збереження активів підприємства. Ми просимо керівництво підприємства (і це є частиною процесу аудиту) надати письмове підтвердження щодо стверджень, зроблених у зв'язку з аудитом.

Ми сподіваємось на співробітництво з Вашим персоналом та на те, що нам будуть надані будь-які записи, документація та інша інформація, необхідна для проведення аудиту. Вашим обов'язком також є направлення на адресу дебіторів та кредиторів листів про підтвердження (непідтвердження) ними відповідної заборгованості за поданим нами переліком.

Сподіваємось, що на наших співробітників не буде робитись тиск у будь-якій формі з метою зміни нашої думки про достовірність Вашої бухгалтерської та податкової звітності. Порушення цієї умови є згідно прийнятим в аудиті нормам підставою для дострокового припинення нами дії договору на проведення аудиту.

Вартість наданих послуг визначається залежно від часу, витраченого спеціалістами на проведення аудиту, і включає покриття додаткових витрат. Погодинна оплата встановлюється залежно від ступеня відповідальності, досвіду та кваліфікації виконавців аудиту. Порядок і терміни здійснення розрахунків будуть визначені в договорі на проведення аудиту.

Просимо Вас підписати та повернути копію даного листа, яка додається, із зазначенням його відповідності Вашому розумінню умов проведення нами аудиту реалізації товарів або направити нам зауваження щодо його змісту.

Директор АФ ТОВ «Аудитгруп»

О.Г. Петров

З умовами проведення аудиторської перевірки достовірності бухгалтерської звітності погоджуюсь.

Керівник ПАТ «М'ясокомбінат № 3»
18.09.2017 р.

Л.Д. Кривцов

Додаток В

ПРИКЛАД ДОГОВОРУ ПРО ПРОВЕДЕННЯ АУДИТОРСЬКОЇ ПЕРЕВІРКИ

ДОГОВІР № 1-10/17

про проведення аудиторської перевірки

м. Дніпропетровськ

« 1 » жовтня 2017 р.

Суб'єкт аудиторської діяльності в Україні, незалежна аудиторська фірма ТОВ «Аудитгруп» (свідоцтво про внесення до Реєстру аудиторських фірм та аудиторів № 12345 від 1.01.2000 р.), іменована надалі «Виконавець», в особі директора Петрова Олега Григоровича, який діє на підставі Статуту, з одного боку, та суб'єкт підприємницької діяльності в Україні ПАТ «М'ясокомбінат № 3» в особі директора Кривцова Леоніда Дмитровича, який діє на підставі Статуту, іменований надалі «Замовник», з іншого боку, разом іменовані надалі Сторони, відповідно до чинного законодавства уклали даний договір про наступне.

1. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ

1.1. Виконавець робить Замовнику аудиторські послуги, що включають:

1.1.1. Перевірку вірогідності й повноти річного балансу й бухгалтерської звітності Замовника за період 1.01.2017 р. – 31.12.2017 р.

1.1.2. Перевірку змісту фінансово-господарської документації на предмет відповідності нормам і вимогам чинного законодавства, а також для інших цілей.

1.1.3. Консультаційні послуги фінансового й правового характеру.

1.1.4. Інші аудиторські послуги відповідно до діючого законодавства про аудит.

1.2. Конкретні обсяги аудиторських послуг, строки їх надання, вартість та інші особливі умови встановлюються додатковими угодами до даного договору.

2. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ СТОРІН

2.1. Виконавець зобов'язується:

2.1.1. Виконувати роботи, зазначені в додаткових угодах, якісно й в обговорений термін.

2.1.2. Підготувати й представити звіт за результатами виконаних робіт (аудиторський висновок).

2.1.3. Забезпечити конфіденційність отриманої в ході роботи інформації про діяльність і фінансовий стан Замовника, відповідати за її розголошення.

2.2. Замовник зобов'язується:

2.2.1. Вчасно у відповідності з даним договором і додатковими угодами до нього здійснити розрахунки з Виконавцем.

2.2.2. Забезпечити робочі місця для роботи співробітників Виконавця.

2.2.3. Надати Виконавцю всю необхідну для його роботи документацію згідно додатку 1 і пояснення співробітників Замовника не пізніше одного дня з моменту початку робіт, а також необхідну додаткову інформацію по ходу виконання робіт.

2.2.4. Затвердити звіт Виконавця й підписати акт приймання-здачі виконаних робіт, або дати обґрунтовану відмову підтвердження, відповідно до п. 6.4 цього договору, протягом 3 днів з моменту подання Виконавцем звіту.

2.2.5. Самостійно нести відповідальність у випадку невиконання рекомендацій Виконавця, відображених в аудиторському висновку.

3. СТРОКИ ВИКОНАННЯ ДОГОВОРУ

3.1. Даний договір діє з моменту підписання до повного виконання Сторонами своїх обов'язків за даним Договором.

4. ВАРТІСТЬ І ПОРЯДОК РОЗРАХУНКІВ

4.1. За даним договором Замовник перераховує Виконавцю аванс у розмірі XX XXX (сума прописом) грн 00 коп. протягом 5-ти днів з моменту підписання договору.

4.2. Зазначена сума враховується при остаточних розрахунках як частина вартості аудиторських послуг, обговорених додатковою угодою.

5. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН

5.1. У випадку невиконання Замовником зобов'язання по оплаті, Замовник сплачує Виконавцю пеню в розмірі 2,5% від неперерахованої суми за кожен день прострочення.

5.2. Якщо протягом 20 календарних днів з моменту підписання даного Договору на розрахунковий рахунок Виконавця не надійшла сума, обговорена в п. 4.1 даного Договору, Виконавець вправі в односторонньому порядку оголосити договір розірваним.

5.3. За неналежне виконання своїх зобов'язань Сторони несуть відповідальність відповідно до чинного законодавства.

5.4. Відповідальність за фінансову звітність несе Замовник. Виконавець відповідає за свою думку про фінансову звітність.

5.5. Замовник відповідає за достовірність документації й інформації, наданої аудитору, у тому числі в частині, що стосується первісних залишків (сальдо на початок періоду, що перевіряється).

6. ОСОБЛИВІ УМОВИ

6.1. Якщо в процесі роботи буде з'ясовано її недоцільність або необхідність у додатковому обсязі робіт, то питання про продовження роботи й уточнення її вартості вирішується за згодою сторін на основі двостороннього акту.

У випадку виявлення в процесі аудиторської перевірки необхідності відновлення бухгалтерського обліку, роботи з аудиторської перевірки припиняються на строк до завершення робіт з відновлення бухгалтерського обліку. Відновлення бухгалтерського обліку здійснюється Виконавцем або іншою особою за окремим договором.

6.2. Виконавець має право в односторонньому порядку перенести строк виконання робіт за дійсним договором у випадку невиконання Замовником своїх зобов'язань згідно п.п. 2.2.1 – 2.2.3 даного Договору з повідомленням про це Замовника.

6.3. У випадку, якщо в ході виконання аудиторських робіт Замовник не забезпечить надання необхідних аудитору документів або пояснень, або бухгалтерський облік у Замовника перебуває в стані, що вимагає відновлення, Виконавець вправі призупинити виконання робіт без відшкодування перерахованих в авансовому порядку сум.

6.4. Якщо на думку Замовника виконана робота не відповідає умовам договору, то протягом 3-х днів після надання Виконавцем результатів роботи Замовник повинен представити мотивовану відмову від прийому робіт у формі проекту двостороннього акту із вказівкою необхідних доробок і строків їхнього виконання. Якщо у встановлений строк Виконавець не одержить підписаний акт про приймання або мотивовану відмову, робота вважається прийнятою з виконанням усіх умов Договору. Акт без підпису Замовника може бути пред'явлений до оплати за наявності запису: «Зауваження від Замовника у встановлений строк не надійшли».

6.5. Аудит проводиться відповідно до міжнародних аудиторських стандартів і українського законодавства в сфері аудиту. У зв'язку із сутністю перевірки й інших властивих аудиту обмежень існує неминучий ризик того, що деякі помилки можуть залишитись невиявленими. Критерієм якості проведення аудиту є його відповідність аудиторським стандартам і чинному законодавству.

6.6. Претензії до Виконавця приймаються у випадку повного виконання Замовником своїх зобов'язань у строки, передбачені даним Договором.

7. РОЗГЛЯД СУПЕРЕЧОК

7.1. Суперечки й розбіжності, що виникли в процесі виконання зобов'язань за цим Договором, сторони вирішують шляхом спеціальних переговорів.

7.2. У випадку неможливості врегулювання розбіжностей способом, вказаним у п. 7.1 даного Договору, суперечка передається на розгляд в арбітражний суд за місцем перебування Виконавця.

8. ЮРИДИЧНІ АДРЕСА ТА РЕКВІЗИТИ СТОРІН

Виконавець:

АФ ТОВ «Аудитгруп»

Поточний рахунок №

МФО

Адреса:

Замовник:

ПАТ «М'ясокомбінат № 3»

Поточний рахунок №

МФО

Адреса:

ДОГОВІР ПІДПИСАЛИ:

Від виконавця:

Директор АФ ТОВ «Аудитгруп»

_____ О.Г. Петров
(підпис)

М.П.

Від замовника: Директор

ПАТ «М'ясокомбінат № 3»

_____ Л.Д. Кривцов
(підпис)

М.П.

Додаток № 1
до Договору № 1-10/17 на надання аудиторських послуг
від 1.10.2017 р.

Перелік документації Замовника, яка має бути надана Виконавцю:

1. Статутні документи.
2. Ліцензії, сертифікати та ін. документи, що дають право на спеціальну діяльність.
3. Господарські договори та переписка з контрагентами.
4. Первинні документи з бухгалтерського обліку й фінансово-господарської діяльності підприємства.
5. Бухгалтерські реєстри, Головна книга.
6. Звітність у податкові органи.
7. Акти ревізій контролюючих органів, інших аудиторів, аудиторських фірм.
8. Пояснювальна записка про фінансово-господарську діяльність підприємства за період, що перевіряється.

Виконавець:
Директор АФ ТОВ «Аудитгруп»
_____ О.Г. Петров
(підпис)

М.П.

Замовник: Директор
ПАТ «М'ясокомбінат № 3»
_____ Л.Д. Кривцов
(підпис)

М.П.

Додаток Г

ПРИКЛАД ПЛАНУ АУДИТОРСЬКОЇ ПЕРЕВІРКИ

Підприємство-клієнт

ПАТ «М'ясокомбінат № 3»

Період аудиту 01.01.2017 р. – 31.12.2017 р.

Термін проведення аудиту

1.11.2017 р. – 31.01.2018 р.

АФ ТОВ «Аудитгруп»

Свідоцтво №12345

Аудитор Дмитренко Д.Д.

Сертифікат №6789

Код документа П-01

ЗАГАЛЬНИЙ ПЛАН АУДИТУ РЕАЛІЗАЦІЇ ТОВАРІВ

№	Види робіт	Виконавці	Строки
1	Збір та дослідження інформації про діяльність підприємства-клієнта	Аудитор, помічник аудитора	1.11.2017 – 10.11.2017
2	Оцінка умов проведення аудиту	Аудитор, директор	11.11.2017 – 20.11.2017
3	Перевірка правильності ведення обліку реалізації товарів за готівковими розрахунками	Аудитор, помічник аудитора	21.11.2017 – 10.12.2017
4	Перевірка правильності ведення обліку оптової реалізації товарів за безготівковими розрахунками	Аудитор, помічник аудитора	11.12.2017 – 31.12.2017
5	Перевірка правильності ведення обліку роздрібною реалізації товарів за безготівковими розрахунками	Аудитор, помічник аудитора	1.01.2018 – 20.01.2018
6	Узагальнення результатів аудиту, підготовка підсумкових документів	Аудитор	21.01.2018 – 30.01.2018
7	Підписання та передача аудиторського висновку	Директор, аудитор	31.01.2018

Директор АФ ТОВ «Аудитгруп»
1.11.2017 р.

Іванов І.І.

Додаток Д

ПРИКЛАД ПРОГРАМИ АУДИТОРСЬКОЇ ПЕРЕВІРКИ

Підприємство-клієнт

ПАТ «М'ясокомбінат № 3»

Період аудиту 01.01.2017 р. – 31.12.2017 р.

Термін проведення аудиту

1.11.2017 р. – 31.01.2018 р.

АФ ТОВ «Аудитгруп»

Свідоцтво №12345

Аудитор Дмитренко Д.Д.

Сертифікат №6789

Код документа П-02

ЗАГАЛЬНА ПРОГРАМА АУДИТУ РЕАЛІЗАЦІЇ ТОВАРІВ

№	Перелік аудиторських процедур	Термін виконання	Виконавці	Примітки
1	2	3	4	5
1.1	Збір інформації про діяльність клієнта, вивчення нормативних та законодавчих джерел стосовно особливостей його діяльності	1.11.2017 – 10.11.2017	Дмитренко Д.Д., Луценко Л.Л., Гриньова Г.Г., Бут Б.Б.	
2.1	Збір та перевірка установчих документів, інформації щодо засновників та керівництва, структури підприємства	11.11.2017 – 15.11.2017	Дмитренко Д.Д., Луценко Л.Л.,	
2.2	Огляд фінансової звітності підприємства-клієнта	11.11.2017 – 15.11.2017	Дмитренко Д.Д., Гриньова Г.Г.	
2.3	Визначення ризиків, розподіл обов'язків між аудиторами, коригування плану та програми аудиту	15.11.2017 – 20.11.2017	Іванов І.І., Дмитренко Д.Д., Гриньова Г.Г.	
3.1	Перевірка правильності оформлення первинних документів з реалізації товарів за готівковими розрахунками	21.11.2017 – 25.11.2017	Дмитренко Д.Д., Луценко Л.Л.	

1	2	3	4	5
3.2	Аналітична перевірка первинних документів з реалізації товарів за готівковими розрахунками	25.11.2017 – 30.11.2017	Дмитренко Д.Д., Луценко Л.Л.	
3.3	Перевірка облікових реєстрів щодо правильності відображення в обліку операцій з реалізації товарів за готівковими розрахунками	1.12.2017 – 5.12.2017	Дмитренко Д.Д., Луценко Л.Л.	
3.4	Перевірка даних щодо фактичної реалізації товарів зі складу за готівковими розрахунками	6.12.2017 – 10.12.2017	Дмитренко Д.Д., Луценко Л.Л.	
4.1	Перевірка правильності оформлення первинних документів з питань оптової реалізації товарів за безготівковими розрахунками	11.12.2017 – 17.12.2017	Гриньова Г.Г., Бут Б.Б.	
4.2	Аналітична перевірка первинних документів з оптової реалізації товарів за безготівковими розрахунками	18.12.2017 – 24.12.2017	Гриньова Г.Г., Бут Б.Б.	
4.3	Перевірка облікових реєстрів щодо правильності відображення в обліку операцій з оптової реалізації товарів за безготівковими розрахунками	25.12.2017 – 31.12.2017	Гриньова Г.Г., Бут Б.Б.	
5.1	Перевірка правильності оформлення первинних документів з питань реалізації товарів у роздріб за безготівковими розрахунками	1.01.2018 – 5.01.2018	Гриньова Г.Г., Бут Б.Б.	

1	2	3	4	5
5.2	Аналітична перевірка первинних документів з питань реалізації товарів у роздріб за безготівковими розрахунками	6.01.2018 – 10.01.2018	Дмитренко Д.Д., Луценко Л.Л.	
5.3	Перевірка облікових реєстрів щодо правильності відображення в обліку операцій з реалізації товарів у роздріб за безготівковими розрахунками	11.01.2018 – 15.01.2018	Дмитренко Д.Д., Луценко Л.Л.	
5.4	Перевірка даних щодо фактичної реалізації товарів зі складу за безготівковими розрахунками	16.01.2018 – 20.01.2018	Гриньова Г.Г., Бут Б.Б.	
6	Узагальнення результатів перевірки, підготовка аудиторського висновку	21.01.2018 – 30.01.2018	Дмитренко Д.Д., Гриньова Г.Г.	
7	Підписання аудиторського висновку, представлення результатів аудиту замовнику	31.01.2017	Іванов, І.І., Дмитренко Д.Д., Гриньова Г.Г.	

Директор АФ ТОВ «Аудитгруп»

Аудитори

Помічники аудитора

Іванов І.І.

Дмитренко Д.Д.

Гриньова Г.Г.

Луценко Л.Л.

Бут Б.Б.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
1 ВВЕДЕННЯ В КУРС АУДИТУ.....	5
1.1 Аналіз Закону України «Про аудиторську діяльність».....	5
1.2 Аналіз конкретних ситуацій з позицій аудиторської етики.....	7
2 ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЇЇ РЕГУЛЮВАННЯ.....	11
2.1 Аналіз організаційних структур управління аудиторської фірми.....	11
2.2 Побудова внутрішньої системи контролю якості аудиторських послуг.....	12
2.3 Тренувальна вправа «Розрахунки впливу господарських операцій на баланс».....	14
3 ПІДГОТОВКА ТА ПОПЕРЕДНЄ ПЛАНУВАННЯ АУДИТОРСЬКОЇ ПЕРЕВІРКИ.....	15
3.1 Аналіз документів про здійснення аудиту.....	15
3.2 Вирішення задач з розрахунку суттєвості.....	16
3.3 Вирішення задач з розрахунку аудиторського ризику.....	22
3.4 Аналіз складових системи внутрішнього контролю на підприємстві.....	25
4 ПЛАНУВАННЯ ТА ЗДІЙСНЕННЯ АУДИТОРСЬКОЇ ПЕРЕВІРКИ..	27
4.1 Розробка плану аудиту.....	27
4.2 Розробка програми аудиту.....	28
4.3 Здійснення елементів операційного аудиту.....	29
4.4 Визначення аудиторської вибірки.....	32
5 АУДИТ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ТА ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ АУДИТУ.....	36
5.1 Експрес-аудит балансу.....	36
5.2 Експрес-аудит звіту про фінансові результати.....	41
5.3 Аналіз видів та структури аудиторських висновків.....	44
5.4 Формування аудиторських висновків.....	46

6 ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ АУДИТУ.....	48
6.1 Аналіз інформаційного забезпечення проведення операційного аудиту.....	48
6.2 Аналіз основних відмінностей внутрішнього аудиту від зовнішнього.....	52
6.3 Аналіз особливостей проведення комп'ютерного аудиту.....	54
6.4 Аналіз сучасного стану розвитку аудиту у зарубіжних країнах...	55
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	56
Додаток А ПРИКЛАД ЛИСТА-ПРОПОЗИЦІЇ.....	59
Додаток Б ПРИКЛАД ЛИСТА-ЗОБОВ'ЯЗАННЯ.....	60
Додаток В ПРИКЛАД ДОГОВОРУ ПРО ПРОВЕДЕННЯ АУДИТОРСЬКОЇ ПЕРЕВІРКИ.....	63
Додаток Г ПРИКЛАД ПЛАНУ АУДИТОРСЬКОЇ ПЕРЕВІРКИ.....	69
Додаток Д ПРИКЛАД ПРОГРАМИ АУДИТОРСЬКОЇ ПЕРЕВІРКИ.....	70

Підписано до друку 13.10.2017. Формат 60x84 1/16. Папір друк. Друк плоский. Облік.-вид. арк. 4,35. Умов. друк. арк. 4,29. Тираж 100 пр. Замовлення №

Національна металургійна академія України
49600, м. Дніпро-5, пр. Гагаріна, 4

Редакційно-видавничий відділ НМетАУ